

DARBININKAS

Vol. LXIV, Nr. 13
Kovo - March 31, 1989

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas, kalbėdamas partijos centro komitetui, pasiūlė naują žemės ūkio politikos kryptį, radikaliai pakeičiančią centrinių žemės ūkio planavimą ir panaikinčią centrinę žemės ūkio pramonės ministeriją. Į žemės ūkį palaipsniui bus įvedamas laisvos rinkos principas.

75 tūkstančiai vengrų Budapešte kovo 15 paminėjo 1848 m. sukilimą prieš Austriją. Sukilimas buvo numalšintas padedant Rusijos kariuomenei.

Prezidentas George Bush numato prašyti kongresą papildomai paskirti 100 mil. dol. imigrantams iš Sov. S-gos įkurdinti ir padidinti jų kvotą. Manoma, kad šiais biudžetiniais metais 90,000 žydų pasirašys JAV ambasadoj įvažiavimo visų. Kiekvieno imigranto atgabenimas iš Sov. S-gos federacijai vyriausybei kaštuoja apie 5500 dol.

Izraelio min. pirmininkas Yitzhak Shamir, siekdamas sustiprinti savo siekimus prieš jam atvykstant į JAV, sukviė 1500 pasaulio žydų organizacijų į Izraelį jo vedamos politikos visuotiniame pritarime pademonstruoti.

Sov. S-gos partijos centro komitetas nutarė leisti žemdirbiams ar kooperatyvam išsinuomoti kolektyvinę žemę visam amžiui, o ne tik 15 m., kaip iki šiol buvo leidžiama, ir leisti paveldėti tą žemę nuomininko vaikams. Žemė, kaip ir anksčiau, liks valstybės nuosavybe, ir kolektyviniai ūkiai ir toliau liks pagrindiniu žemės ūkio ramsčiu.

Naujasis Jugoslavijos min. pirmininkas Antol Markovitz sumažino ministerijų skaičių ir pažadėjo krašto ūkį perorganizuoti pagal rinkos reikalavimus.

46 islamiškos valstybių konferencija atsakė paremti Irano reikalavimą, kad "Satanic Verses" autorius Salman Rushdie būtų nužudytas.

Buv. Maskvos partijos vadas Boris Jelcin savo rinkiminės kalbose apkalta partiją, kad ji įvairiais nešvariais būdais stengiasi, jog jis rinkimų nelaimėtų, bet jis pasisakymais prieš biurokratiją ir prieš partijos pareigūnų privilegijas sutraukia didelius šalininkų skaičius. Partija paskyrė specialią komisiją ištirti, ar jis nenusikalto partijos linijai.

Nikaragvos vyriausybė pateikė iš kalėjimo 10 m. ten išlaikytus 1894 buv. Tautinės gvardijos narius.

Italijos ir Britanijos moterų madų firmos susitarė su Leningrado ir kt. miestų vadovybėm įsteigti ten madingų moteriškų drabužių krautuves, kuriose už dolerius ir rublius moterys galėtų įsigyti paskutinės mados aprangas. Numatoma įsteigti ir tokių drabužių gaminių įmones.

300,000 ispanų Bilbao mieste gatvėse surengė demonstracijas ir reikalavo nutraukti baskų separatistų vykdomas teroristines žudynes ir kad baskų teroristų organizacija ETA nusiginkluotų.

Sov. S-ga dėl gyventojų protestų uždarė branduolinių energijos jėgainę Armenijoje prie Ervano, nes stotis buvo pastatyta galimų žemės drebėjimų srity.

LIAUDIS BARBORĄ ŽAGARIETĘ LAIKĖ ŠVENTĄJA IŠ Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 75

IŠ "KRONIKOS" ARCHYVO

Stebuklai Žagarėje

Jau trys šimtai metų Lietuvoje, ypatingai Žemaitijoje, garsėja stebukladarė Barbora Umestauskaitė, gyvenusi XVII a., kukliame Žagarės miestelyje. Tikinti liaudis plačiai kalba apie stebuklus užtariant Barbora Umestauskaitę. Jų užregistruota per keletus šimtus. Tai nėra antspauduoti dokumentai su gydytojų parašais, tik nuoširdūs, kupini dėkingumo patyrusių antgamtinę pagalbą asmenų pasakojimai, patvirtinti jų parašais.

(Senosios Žagarės bažnyčios protokolu knyga su nemažai stebuklingų aprašymų dingo Antrojo Pasaulinio karo metais: liudies pripažinti stebuklingi pagijimai pasakojami iš lupų į lūpas).

Pastatė pilį

Dviejų kilometrų atstumu nuo Senosios Žagarės stovėjo tvirta Raktuvės pilis. Margis, Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Kęstučio karvedys, gindamas šiaurines Lietuvos sienas nuo Livonijos ordino, vienam iš savo karių Kasčiūškai pavedė pastatyti stiprią gynybinę pilį. Pats Margis apsisitojo Pilėnuose. Raktuvės pilis ne kartą buvo liudininkė kruvinių kovų tarp lietuvių ir livoniečių.

Lenkijos ir Lietuvos karalius Vladislovas Jogaila Raktuvės pilį padovanojo jos statytojui, o vėliau ją paveldėjo bajoras Umestauskas. Tapęs pilies šeimininku, bajoras Umestauskas netoli nuo pilies, ant kairiojo Svetės upelio kranto, pradėjo statyti Žagarės miestelį.

Garsi bajorų giminė

Umestauskų giminė nuo seno buvo garsi didžiųjų giminė, kuriuos nariai iki XVI a. pabaigosėjo įvairias valstybines pareigas.

1628 m. Umestauskų šeimoje gimė vienturtė dukra Barbora. Nėra žinių apie jos motiną, kuri anksti mirė, palikdama savo dukrą pamotei. Reikia tikėti ją buvus vietinių bajorų kilmės lietuvaitę, nes pagal pavardą Barbora laikoma vietinių gyventojų kilmės.

Žiauri pamotė

Antroji Umestausko žmona buvo labai žiauri. Galima įsivaizduoti ką iškentėjo jaunutė Barbora despotiškos moters globoje. Atrodo, galima tvirtinti, kad tikroji Barbora motina buvo labai religinga ir dar ankstyvoje vaikystėje spėjo savo dukters sieloje įskiepyti pamaldumo dainus.

Pagal senųjų žagaričių pasakojimus, kurie jiems buvo perduoti tėvų ir protėvių, Barbora dažnai lankė bažnyčią, o neretai net pusę kilometro keliais eidavo į ją, kur iki užsimeršimo, pradedusi laiko nuovoką, meldavosi prieš tabernakulį.

Be abejo, toks podukros gyvenimo stilius erzino kilmingosios bajorienės išdidumą. Ji neapkentė jos ir įvairiausiais būdais sunkino kantrios ir tylios mergaitės gyvenimą. Būdamą jaunosios mergaitės, Barbora mylėjo vargšus ir ligonius, neretai užtardavo skriaudžiamus baudžiauninkus, juos šelpė. Manoma, kad Umestauskų dvare nebuvo užsi-

mama labdarybe, ir savo geraširdiškumą Barbora reikėjo slėpti nuo tėvo, ypatingai pamotės akių. Vos subrendusi jaunoji Barbora bandė išsiveržti iš palaido dvaro sūkurių.

Įstojo į vienuolyną

Ieškodama ramybės ir Dievo artumos ji įstojo į Benediktinų vienuolyną Rygoje. Šis jos žingsnis sukėlė didelę audrą Umestauskų dvare. Barbora buvo vienintelė turtų paveldėtoja ir tėvas greičiau būtų sutikęs išleisti ją, kad ir už vidutinio bajoro, negu matyti dukrą vienuolės drabužiuose.

Apie B. Umestauskaitės buvimą Rygos vienuolyne liudija vienuolyno archyvuose rastas pažymėjimas. Tačiau šis bandymas išsilaisvinti iš pasaulio varžtų Barbora nepavyko, netrukus jaunoji bajoraitė skaudančią širdimi turėjo grįžti į savo šeimą.

Spėjama, kad tam galėjo būti dvi priežastys: nestipri sveikata ir nuolatinis tėvų priešimimas pasirinktam luomui. Umestauskų šeima nepasižymėjo krikščioniškų dorybių dvasia. Neaišku, ir kokiais didikų grupėi jie priklausė — katalikiškai ar protestantiškai.

Grįžo į pasaulį

Niekada neišsiaiškinsime, kokie planai ir siekiai buvo jaunosios Barboros, grįžus jai į pasaulį. Nėra abejonės, kad, būdama turtinga ir, kaip sako padavimas, labai graži, turėjo daug progų padaryti puikią karjerą pasaulyje. Neabejotinai turėjo slaptų ir viešų gerbėjų, svajojusių susigiminiuoti su garsia didžiųjų šeima. Kiek ji turėjo pakelti bandymų ir sunkumų, lieka paslaptis.

Neilgas buvo B. Umestauskaitės gyvenimas. Šviesus, tyras žybtelėjimas... ir viskas užgeso. 1648 m., būdamą 20 metų amžiaus, B. Umestauskaitė, gindama savo garbę nuo nedoro tėvo kėslų, išsoko iš antro aukšto ir žuvo. Pasaulio akimis žiūrint — netikėta tragedija, tikėjimo žvilgsniu — heroizmas, apvainikuotas kankinystės šlove.

Senuose raštuose randame žinių, kad Barboros kūnas buvo palaidotas Butlerų dvaro rūsyje, Žvalgaičių kaime, pusantro kilometro nuo Žagarės miestelio. Žmonės nuo seno rūmų griuvėsiuose vieną rūšį vadino "Barboros sklepu", vėliau ji buvo palaidota bendroje kapinėse ir maždaug 100 metų išgulėjo žemėje.

Sklindant garsui apie jos dorybes ir stebuklus, liaudis pradėjo reikalauti didesnės pagarbos Barbora palaikams XVIII a. tikintieji kreipėsi į Bažnytinę vyriausybę su prašymu perkelti Barbora Umestauskaitės (liaudyje vadinamos Žagarietės) karstą į bažnyčią.

Perkėlė karstą į bažnyčią

Jos karstas iškilmingai buvo perneštas į Žagarės senosios bažnyčios požemį. Pagarba, maldininkų eilės prie Barbora karsto dar padidėjo, kai pasklido žinia kad Barbora kūnas, 100 metų išgulėjęs žemėje, tebėra nesugedęs.

Kada liaudyje prasidėjo Barbora kultas? Pamaldus jos gyvenimas ir kankiniška mirtis buvo didžiai įvertinti tuoj po jos mirties, priešingu atveju, ji būtų greitai užmiršta kaip nelaimingo atsitikimo auka ir liaudyje nebūtų išlikęs padavimas apie "Barboros sklepą".

Taiigi, liaudis nuo seno garbino B. Umestauskaitę, net nesiteiraudama, ar Bažnyčia yra pripažinusi ją šventąja. Net senojoje Žagarės bažnyčioje šv. Barbora kankinės paveikslą liaudis, kurį laiką garbino kaip "jų Barbora" paveikslą.

Jos kūnas negedo

Žmonės ypač stebino faktas, kad Barbora kūnas negedo. Vietinės pamaldžios moterys laikas nuo laiko pakeisdavo jos balus drabužius, kai šie praradavo savo naujumą. Toks B. Umestauskaitės kūnas buvo iki švedų įsiveržimo į Lietuvą. Karo su švedais metu sudegė Žagarės bažnyčia. Požemiuose buvę karstai buvo ištraukti suversti šventoriuje ir sudeginti. Jų tarpe buvo ir Barbora karstas.

Po gaisro, atsitraukus kariuomenei, vietiniai gyventojai, tvarkydami gaisravietę ir griuvėsius, pelėnuose atrado ir Barbora kūną. Jis buvo tik šiek tiek pajudęs nuo ugnies, bet nesugedęs. Su didele pagarba B.

(nukelta į 2 psl.)

SAJŪDŽIO RINKIMINIS MITINGAS KALNŲ PARKE

(New Yorkas, 1989 kovo 9, LIC) Vilniuje, Kalnų parke kovo 8 įvyko Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio mitingas ryšium su artėjančiais kovo 26 d. rinkimais į TSRS Aukščiausios Tarybos deputatus, praneša Lietuvos Informacijos Centras. Tai buvo proga Sąjūdžio remiamiems kandidatams Vilniuje susitikti su visuomene, kuri juos mažiau pažįsta. Kaip žinia, galimybės Sąjūdžiui prabilti į visuomenę platesniu mastu sumažėjo, kuomet buvo uždrausta trečiadienio vakarais transliuojama "Atgimimo banga".

Tarp kalbėjusių Sąjūdžio remiamų kandidatų buvo Grigorijus Kanovičius, kurio pagrindinis konkurentas yra Vilniaus miesto vykdomojo komiteto pirmininkas Vileikis; Vidmantas Žiemelis, respublikinės prokuratūros prokuroras, kurio konkurentas yra Vilniaus miesto pirmasis sekretorius Zaleckas; filosofas Bronius Genzelis, kuris kandidatuoja drauge su Vidmantu Šarka, plano komiteto pirmininku, kurį Sąjūdis laiko stagnacinių jėgų atstovu; rašytojas Virgilijus Čepaitis, kurio konkurentai yra gamyklos direktorius Burdenko vienas iš "Jedinstvos" lyderių ir buvęs Pedagoginio Instituto Tichonovičius. Keli Sąjūdžio remiami kandidatai į mitingą neatvyko. Tarp jų Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos deputatė Jūratė Kupliauskienė ir akademikas Vilkas.

Šis mitingas buvo pirmas Sąjūdžio vadovybės susitikimas su visuomene po Vasario 16-tosios Sąjūdžio seimo deklaracijos, po Centro komiteto plenumo ir pakeitimų valdžioje. Politinė šio mitingo reikšmė buvo ta, kad Sąjūdis turėjo progos paaiškinti savo poziciją dėl šiuolaikinės politinės padėties Lietuvoje ir parodyti, pasak tarybos na-

rio Alvydo Medalinsko, "kad Sąjūdis yra gyvas ir pakankamai pasitiki savo jėgomis".

Mitingui vadovavo ekonomistė Kazimiera Prunskienė ir filosofas Arvydas Juozaitis. Įvadinį žodį tarė Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, kuris teigė, kad pastaruoju metu reikiama įvairūs stagnacijos rėmėjai, kurie kaip naujos veislės išperos — maitvanagėliai ir krankliukai — kyla, manydami, kad pavyks pakirsti atgimstančią tautos dvasią. Tas jiems nepavyks, sakė Landsbergis. Jis taip pat padarė užuominą, kad artimoje ateityje Sąjūdis galbūt kvies Lietuvos visuomenę dalyvauti panašiuose mitinguose Katedros aikštėje.

Sąjūdiečių apskaičiavimu į Kalnų parką susirinko apie 40,000 žmonių, daugiausia iš Vilniaus, nors buvo atvykusių ir iš kitų Lietuvos vietų: Žemaitijos ir Suvalkijos. Žinia apie leidimą mitingą organizuoti buvo paskelbta pirmadienį vidurdienį tik Vilniaus vakarinėse naujienose.

Mitinge taip pat kalbėjo ekonomistas Kazimieras Antanavičius, vos sugrįžęs į Lietuvą iš Kanados, darbininkas Kazimieras Uoka iš Kauno, žurnalistas Vitas Tomkus ir teisininkas Kazimieras Matieka, kuris, kaip pranešama, susilaukė ypač griausmingų minios ovacijų. Teisininkas Motieka vasario 17, nelaukdamas pašauktas į Centro Komitetą, atidavė savo partinį bilietą. Teisininkas kalbėjo apie Molotovo-Ribbentropo paktą, apie Lietuvos aneksiją ir apie tai, kad turi būti atstatyta tiesa. Jis taip pat užsiminė vadinamąjį "realųjį suverenitetą" — tai terminas, kurį pastaruoju metu pradėjo naudoti Lietuvos vadovybės nariai ir kuris laikytinas fiktyviu dalyku.

Sąjūdžio seimo tarybos nariai aptarė šiuolaikinę padėtį, papasakojo apie įvairius trukdymus Sąjūdžio kandidatams į Lietuvos deputatus. Pareikšta, kad partijos organai nenori duoti Sąjūdžiui galimybes dalyvauti rinkimuose, kad pirmajam sekretoriui Algirdui Brazauskui esama nemažą problemą, stengiantis priešintis stagnacijos jėgoms, kad Sąjūdis remia tas jėgas Lietuvos vadovybėje, kurios pasisako už demokratizacijos proceso plėtojimą Lietuvoje, protestuoja prieš pastarosiomis dienomis sklaidžiamą melą, kad būk tai Lietuvos visuomenė palankiai priėmusi neseniai įvykusį Centro komiteto plenumą, kurį Sąjūdis laiko stagnacijos apraiška.

Mitingo metu taip pat kalbėjo dvi moterys, atėjusios su plakatais, ant kurių buvo užrašyti vardai ir pavardės asmenų, kurie savivadybe baigė gyvenimą tarnaudami sovietinėje armijoje. Kalbėjo Teodora Každaliėnė ir Ona Eigirdienė, persikairiusi sūnaus laišką iš Vladivostoko. Abi moterys pasisakė prieš moralinę būklę sovietinėje armijoje ir už tai, kad Lietuvos vaikams būtų leidžiama tarnauti Lietuvos teritorijoje nacionaliniuose junginiuose.

(LIC)

Dvi sesutės, Dalia ir Audra Mironaitės, kurios studijuoja Šv. Juozapo akademijoje Flourtown, Pa., dalyvauja tos akademijos tarptautinių kalbų klube, abi gerai kalba lietuviškai, aktyviai reikišiasi vietinėje organizacinėje veikloje, taip pat dalyvauja tautinių šokių grupėje Aušrinė.

Tik dabar paaikėjo, kad Sov. S-gos karinė vadovybė niekada nepritarė invazijai į Afganistaną.

JAV senatas priėmė rezoliuciją, smerkiančią Kiniją už vartojimą ginklų prieš neginkluotus Tibeto vienuolius ir gyventojus ir raginančią prezidentą atkreipti į tai dėmesį, santykiuojant su Kinija.

Izraelio žvalgybos agentūra savo pranešime vyriausybei pareiškė, kad palestiniečių sukilimas negali būti artimoj ateity sustabdytas ir kad vyriausybė gali pasiekti politinį sprendimą tik besitarlama su PLO.

Grupė Jeruzalės žydžių bandė viešai melstis prie Raudų sienos, bet buvo kraštutinių ortodoksų ašarinėm dujom išsk-

laidytos. Izraelio religijos ministris patvirtino, kad tokia yra judaizmo tradicija, jog moterys negali melstis prie tos sienos ir laikyti savo rankose toros ir ji negali būti laužoma.

JAV, nors dar ir nepripažinusi egzilinės Afganistano partizanų vyriausybės, galvoja paskirti prie jos savo atstovą, kuris bandytų sustabdyti JAV teikiamos karinės pagalbos patekimą į kraštutinių fundamentalistų partizanų rankas. Iki šiol jie buvo proteguojami Pakistano.

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

GEGUŽĖ
 LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 9 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 511 gegužės 11-24 \$2,109 iš Bostono ir Niujorko \$2,292 iš Čikagos
 LIETUVA IR RUSIJA — 13 dienų: 7 d. Lietuvoje, 4 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade.
Kelionė Nr. 515 gegužės 15-27 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
 LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 525 gegužės 25-birželio 8 \$2,299 iš Bostono ir Niujorko \$2,482 iš Čikagos

BIRŽELIS
 LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 20 dienų: 15 d. Lietuvoje, 14 naktų Vilniuje, 2 Kaune, 1 Maskvoje, 1 Zuriče.
Kelionė Nr. 608 birželio 8-27 \$2,599 iš Bostono ir Niujorko \$2,782 iš Čikagos
 LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 615 birželio 15-29 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko \$2,582 iš Čikagos
 BALTIJOS VALSTYBĖS, RUSIJA IR SUOMIJA — 17 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Taline, 2 Rygoje, 2 Leningrade, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 622 birželio 22-liepos 8 \$2,899 iš Bostono ir Niujorko \$2,882 iš Čikagos
 LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė laivu Baltijos jūra naktį iš Stokholmo į Helsinkį.
Kelionė Nr. 627 birželio 27-liepos 13 \$2,949 iš Bostono ir Niujorko \$3,132 iš Čikagos

LIEPA
 LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Zuriče.
Kelionė Nr. 713 liepos 13-27 \$2,269 iš Bostono ir Niujorko \$2,452 iš Čikagos
 LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 717 liepos 17-31 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko \$2,642 iš Čikagos

RUGPJŪTIS
 LIETUVA, ESTIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 9 d. Lietuvoje, 7 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 1 Taline (laivu iš Helsinkio) 2 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 802 rugpjūčio 2-18 \$2,389 iš Bostono ir Niujorko \$2,572 iš Čikagos
 LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 810 rugpjūčio 10-24 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko \$2,582 iš Čikagos
 LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 814 rugpjūčio 14-28 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko \$2,642 iš Čikagos

RUGSĖJIS
 LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 914 rugsėjo 14-27 \$2,209 iš Bostono ir Niujorko \$2,392 iš Čikagos
 LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.
Kelionė Nr. 944 rugsėjo 14-23 \$1,799 iš Bostono ir Niujorko \$1,982 iš Čikagos

SPALIS
 LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 105 spalio 5-19 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos

LAPKRITIS
 LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko \$1,882 iš Čikagos

GRUODIS
 LIETUVA IR SUOMIJA — Naujų Metų kelionė, 21 diena: 15 d. Lietuvoje.
Kelionė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 18 \$1,949 iš Bostono ir Niujorko
Kelionė Nr. 129: 16 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje.
Gruodžio 29-sausio 18 \$1,949 iš Bostono ir Niujorko \$2,132 iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS
PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje
 7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokovoje, 1 Zuriče.
Kelionė Nr. 519 gegužės 19-birželio 3 \$2,059 iš Bostono ir Niujorko \$2,242 iš Čikagos
Kelionė Nr. 616 birželio 16-liepos 1 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
Kelionė Nr. 714 liepos 14-29 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
Kelionė Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos

Ekskursijos | Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais keliais grupė! Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimesiems dokumentus viešnagai pas jus. Nuperkamas mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje. Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS
 77 Oak St., Suite 4
 Newtown, MA 02164
 Tel.: (617) 965-8080

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

Umestauskaitės — Žagarietės palaikai buvo vėl tinkamai papuošti ir padėti vėliau atstatytos bažnyčios rūsyje. B. Umestauskaitės palaikai buvo ne tik relikvija, bet ir archeologinė bei istorinė reikė, todėl juos gerbė dvasinės vyriausybės ir toleravo tuometinės valdžios.

Persekioja rusų valdžia

Nuo 1976 metų prasidėjo carinės Rusijos persekiojimas Barbaros kulto. Kauno vice gubernatoriaus Riškova specialiu raštu kreipėsi į Žemaičių vyskupijos valdytoją vyskupą Aleksandrą Beresnevičių, kad šis uždraustų tikintiesiems lankyti B. Umestauskaitės karstą ir dėti aukas, kurias vėliau perduodavo klebonui. Vicegubernatoriaus teigė, kad numirusių išsikasinimas iš žemės ir skleidimas žinių apie jų nepuvimą gali būti palaikytas įstatymais draudžiamu. 1889 metais buvo įsakyta Barbaros palaikus palaidoti žemėje.

Valdžios spaudžiamas vyskupas pasiuntė į Žagarę Šiaulių dekaną kun. Tomkevičių. Rūsio durys iš bažnyčios buvo užmūrytos o langas apkalas tankiomis grotomis. Bet antstolis Barauskis ir toliau nerimo. Vėl rašė skundus savo vyriausybei, kad rūsys likęs ne visiškai užmūrytas ir žmonės prie langelio toliau meldžiasi. Tuomet valdžia įsakė kun. Tomkevičiui aklina užmūryti rūšį. Taip rūsys liko visiškai tamsus ir be ventiliacijos. Barbaros palaikai penkerius metus buvo užmūryti rūsyje.

Atsirado drėgmė pačioje bažnyčioje. Didysis altorius galėjo įgrūti. Pagaliau rūšio langas išvirto, galimas dalykas, pagėidaujant pačiai parapijai ir klebonui. Mat žmonės įpratę savo Barborą matyti ir prie jos karsto melstis, negalėjo nurimti.

Galėjo įlūžti grindys

1897 m. pastebėta, kad bažnyčios grindyse, po didžiuoju altoriumi ir aplink jį darosi plyšiai, rūšio skliautų plytos nevedinamos nuo drėgmės peršlapo ir suaižėjo. Kadangi ant skliautų stovėjo didysis altorius atsirado pavojus įgrūti rūšio skliautams ir bažnyčios grindims. Nelaimei išvengti, klebonas raštu kreipėsi į vyskupą, prašydamas gauti iš valdžios leidimą padaryti rūšio sienoje ventiliatorius ir sustiprinti rūšio skliautus. Leidimas remontui buvo gautas. Ir taip rūsys ta proga buvo atidarytas ir žmonėms prieinamas. Barbaros karstas netrukdomai buvo lankomas maldininkų ir nuolat garsėjo stebuklingais įvykiais.

Filed in 395

Piktadariai išniekino palaikus

1947 m. Lietuvos visuomenė sukrėtė šurpus įvykis Žagarėje. Vasario 20 d. naktį, nežinomi piktadariai įlindę pro langą į senosios Žagarės bažnyčios rūšį, išniekino Barbaros palaikus. Išėmė iš karsto sudraskė juos dalimis ir išmėtė po miestelį. Rytą, paaiškėjus įvykiui, B. Umestauskaitės palaikai buvo surinkti ir sudėti į karstą. Žmonių pasipiktinimas ir skausmas buvo didžiulis.

1963 m. senoji Žagarės bažnyčia buvo uždaryta ir paversta sandėliu. Valdžia siekė panaikinti ir Barbaros kultą. Vieną naktį atsitiktinai pro bažnyčią ėjusi moteris pastebėjo aplink bažnyčią vaikštinėjančius vyrus. Ties rūšio langu žiburiavo šviesa. Išdrasinusi moteris priartino prie sargybą einančio vyriškio ir ėmė prašyti, kad Barbaros palaikus, jeigu jau įstaty-

mai draudžia ją garbinti šiame rūsyje palaidotų kapinėse. Sargybinis atsakė: "Jau per vėlu". Rytą B. Umestauskaitės karstas rūsyje nebuvo.

Taip Žemaitija neteko B. Umestauskaitės palaikų. Apie jų likimą kurį laiką sklido įvairios paskalos, kalbėta, kad Barbaros kūnas atiduotas tyrimams ir panašiai.

Liaudis ją laikė šventąja

Liaudies įsitikinimu, Barbara Umestauskaitė savo gyvenimu ir mirtimi, ginant skaitumą, nusipelnė šventiesiems skiriamos pagarbos, nors Romos martyrologijoje ji niekada nebuvo užregistruota. Dėl tuometinės carizmo spaudos ir protestantizmo išplitimo, šventųjų kultas Lietuvoje turėjo nemažai kliūčių. B. Umestauskaitę šventosios aureole apvainikavo tikinti Lietuvos liaudis. Jos pamaldus gyvenimas ir heroiška mirtis buvo pakankami motyvai garbinti ją kaip šventąją. Šito niekuomet ne draudė ir Lietuvos vyskupai. Priešingai, jie pritarė liaudies nuomonei ir gynė Barbaros palaikus nuo carinių gubernatorių savivalės, kai šie dėl tautinio-religinio poveikio brutaliai jėga stengėsi išrauti iš žmonių sąmonės jos prisiminimą. Visa pagrįstai galvojama, jog anuo laiku Barbaros kultas padėjo išsaugoti liaudyje lietuviškumą ir trukdė plėstis protestantizmui.

Tebus išgelbėtas jos prisiminimas

Atėjo metas priminti žmonėms šią istorinę asmenybę, kurią mūsų neramus ir sumaterialėjęs laikmetis stengiasi visiskai išrauti iš žmonių atminties. Jau net Žagarėje jaunesnioji karta neretai ją vadina Barbora Radvilaite, sumaišę jos vardą su kita istorine asmenybe — karaliaus Žygimanto Augusto žmona.

Dingsta dokumentai, nyksta prisiminimai, miršta senų padavimų saugotojai...

Neturime B. Umestauskaitės Žagarietės palaikų. Tauta neišsaugojo jos karsto, tebus išgelbėtas nuo užmaršties jos prisiminimas.

Savaitės įvykiai

Europos Bendrosios rinkos valstybės leido savo ambasadoriam sugrįžti į Iraną, iš kur jie buvo atsaukti ryšium su "Satanic Verses" knyga.

Izraelio karo lėktuvai puolė palestiniečių bazę Lebanone ir užmušė 20 žmonių.

Salvadore, nepaisant partizanų trukdymų ir susišaudymų, per kuriuos 3 žurnalistai, 5 partizanai ir 2 vyriausybės kariai buvo nušauti, krašto prezidento rinkimai įvyko. Juos laimėjo kraštutinių dešiniųjų Arena partijos kandidatas Alfredo Oristini. JAV įspėjo, kad bet kuri Salvadorui teikiama parama bus nutraukta, jei vyriausybė pažeidinėš žmogaus teises.

Sov. S-gos oficialaus Taikos komiteto organas "20 a. ir taika" išspausdino Aleksandro Solženitsyn 1979 m. pogrindy išspausdintą straipsnį "Negyvenk su melu" ir susilaukė cenzūros įsakymo pristatyti žurnalo medžiaga prieš jį spaudinant. Pietų Korėjos prezidentas Roh Tae Woo neribotam laikui atidėjo gyventojų atsiklausimą jo valdymui įvertinti, kurį jis buvo pažadėjęs įvykdyti metam praėjus nuo jo valdymo pradžios.

3000 Maskvos gyventojų be vyriausybės leidimo žygiavo miesto gatvėm su plakatais "Šalin rankas nuo Jelcino".

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito pataipose 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. **KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME**, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. **WOODLAWN MEMORY GARDENS**, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — **OHLERT-RUGIERE, Inc.**, 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, finansų patarėjas, dirba su Shearson Lehman Hutton, 14 Wall St., 9th Fl., New York, N.Y., 10005. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, Govt. Bills, fondus, commodity, auksą, sidabrą, gyvybės apdraudimą, annuities, atidaryti IRA planus ir banko sertifikatus. Suinteretuoti skambinkite 212 306 - 0683 arba 800 221 - 5734.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIOJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Meilus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto **WNWK 106.9 FM**. Romas Kezys 217 - 25 54th Ave. Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 - 229 - 9134 arba 718 - 428 - 4552.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT - "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vak. iš **WNYM 1330 AM**. Pirma. 6 - 7 val. vak. iš **WSOU 89.5 FM**. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel 201 753 - 5636.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš **WCAV-FM** bar. 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. 617-586-7209.

LITHUANIAN COOKERY
 in English, 316 pages, price 10 dol.

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastikiniu apkalnu. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 10 dol. Persiuntimas ir Postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI J VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
 66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
 PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150
 TAI MUSŲ VIENINTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS JONAS
 1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
 2129 KNAPP STREET
 BROOKLYN, N. Y. 11229
 TEL.: 718 769 - 3300

AIDAI — vienas geriausių kultūros žurnalų išėjioj. Ar juos prenumeruoj?

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office 718 827-1352
Brooklyn, N. Y. 11207 Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360
Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341
Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Liudyti tiesą

Didieji Lietuvos ir lietuvių vargai prasidėjo 1940 birželio 15 rusiškiesiems imperialistams okupavus kraštą, likvidavus nepriklausomybę. Jau beveik pusę amžiaus kaip lietuvių tauta gyvena pačius tragiškiausius savo ilgos istorijos laikus: lietuvis dar niekad nebuvo taip paniekintas ir pažemintas, taip beteisus, taip vergas ir kalyns savo paties namuose. Vargu ar jam kada nors ir kas nors linkėjo blogesnę likimą.

Lietuvių tauta, gyvendama taip vadinamame "kultūros ir mokslo" amžiuje staiga buvo užpulta ir, tartum plėšrios bei peralkusios vilkų gaujos išgąsdinta avių banda, tapo išblaškyma po visus pasaulio kontinentus. Lietuvių kankinių kaulais tapo nuklota užpoliarinio rato sritis, Azijos ir tolimųjų rytų platybės.

Išvijoje gyvenantis dar beveik kiekvienas prisimena šiuropias ir siaubingas pirmojo bolševikmečio dienas ir vėliau siautusias hitlerinės okupacijos laikus. Daug kas asmeniškai stebėjo vykusias dramas ir tragedijas, ir tapo gyvais tautos istorijos liudininkais. Be to dabar Vakarų pasaulyje jau vis dažniau sutinkami ir tie, kurie gali paliudyti kas vyko pokario laikotarpiu.

Beveik kiekvienas iš jų vienaip ar kitaip gali paliudyti kaip, kada, kur, prie kokių aplinkybių, kodėl, kas vykdė niekados nedovanotinus genocidinius nusikaltimus prieš žmoniškumą, prieš taiką ir žmonių bei tautų laisvę.

Daug kas prisimena savo tėvų ir senelių pasakojimus apie visa tai. Ne vienas dar neužmiršo tame laikotarpyje dainuotas dainas, sekts pasakas, girdėtas raudas, anekdotus, mįsles, patarles, priežodžius, taip pat vestą gyvenimo būdą, įvairius įvykius. Ne

vienas stebėjo kovas, girdėjo ginečius, buvo įsijungęs į pagrindžio veiklą, stebėjo okupanto žingsnius. Kai kas atsivežė dienoraščius, dokumentus, fotografijas, užrašų knygelėje užfiksuo tas mintis. Kai kas gali nurodyti tų dienų vargo klaidumą, kiekvieną žingsnį lydėjusi pažeminimą, gėdingas ir sunkias gyvenimo sąlygas.

Visos tos žinios — tai neįkainuojamą vertę turįs istorinis lietuvių tautos turtas. Jeigu jis bus prarastas — bus prarastas dėl visų ir ant visados.

Kiekvienas tą savo žinojimą bei patirtį, tą žmonių ir tautos likimo istoriją raštiškame pavidale turėtų palikti būsimosioms kartoms.

Taip pat kiekvieno pareiga pasakoti savo vargus ir patirtus džiaugsmus radus prieglobstį svetimose šalyse, kur daug kas glaudė ir šildė.

Sunkiai būtų nusikalsta, jei savo vaikams ir tolimiems ai niams su visomis smulkmenomis nepamokytume tai, kas vyko mūsų gyventose dienose.

Pavergoje Lietuvoje dabartiniu metu taip pat vyksta istorinių žinių rinkimo vėjus apie tai, kas vyko nepriklausomybę praradus. Neatsilikime nuo jų, nedelskime laiko. Konkrečiais faktais atremkime tuos kurie turėdami nedorus tikslus sąmoningai falsifikuoja mūsų istoriją, kurie, mėgindami pateisinti savo gėdingą ir nusikalstamą praeitį, stengiasi savo kaltę suversti kitiems.

Suskubkime padaryti tai, ką privalėjome padaryti prieš keletą dešimtmečių, bet iki šiol nepadarėme. Prisiekiame kiekvienas sau, kad šia prasme iki galo būsime ištikimi tėvų ir tolimų protėvių kapams bei toms būs-

(Tąsa iš praeito nr.)

Valstybine vėliava uždengtą paminklą atidengė garbusis Liet. kariuomenės savanoris, net pavadintas Lietuvos patrijar ku, arch. Vytautas Landsbergis-Zemkalnis, LPS Seimo Tarybos pirmininko tėvas. Jam jau 95-ri, bet tvirtu balsu jis pasakė:

Budėkime!

"Budėkime, budėkime! Kovokime dėl mūsų brangios, šventos tėvynės Lietuvos, dėl mūsų ne-

moms lietuvių kartoms, kurios ateis gyventi po šimtų ir tūkstančių metų.

Visą tą, beveik ištaisai jei ne krauju, tai ašaromis rašytą lietuvių tautos istoriją, kaip tikrosios tiesos žodį, mes privalome kaup ti moksliniame archyve. Tokiam užmojui ir buvo įsteigtas Lituanistikos tyrimo ir studijų centras, kuris veikia Jaunimo Centre Chicagoje. Medžiagą, klausimus bei sumanymus galima siųsti: LTSC, 5620 South Claremont Avenue, Chicago, Ill. 60636, USA. Telefonas (312) 434-4545.

Dr. Algirdas Statkevičius

VASARIO 16-JI OKUP. LIETUVOJ ŠIEMET ATŠVĘSTA JAU KITAIP

Vasarlo 16-tos minėjimas Lietuvoje (3)

Po 50 metų pertraukos vėl leista minėti Lietuvos nepriklausomybės šventę. Keičiasi pažiūros į Lietuvos istoriją. Anksčiau Vasario 16-osios aktas buvo niekinamas, dabar — labai reikšmingas dokumentas. Minėjimai užlejo visą okupuotą kraštą. Šios žinios palmtos iš Vilniaus radijo programų, kurios skiriamos išvijos lietuviams.

V. ŠALCIŪNAS

priklausomos respublikos! Iš širdies melskimės Viešpaties Dievo mūsų žygiams ir kovai didžiausios palaimos!"

Ceremonijoj dalyvavo ir kitas garbingas tautos vyras, buv. Nepriklausomos Lietuvos Užsienio reikalų ministeris Juozas Urbšys.

Iš aikštės palydėtas Sąjūdžio Seimas išsiskirstė po Lietuvą skelsti laisvės ir vienybės idėją.

Prie nepriklausomybės paskelbimo namo

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną paminėti Vilniuje susirinko jau nesuskaičiuojamos žmonių minios. Visos ai-

kštės, gatvės ir senamiesčio gatvelės buvo žmonių pripildytos. Praeiti buvo sunku.

Vasarlo 16 prie namo, kuriame buvo pasirašytas Nepriklausomybės paskelbimo aktas, susirinko tūkstantinė minia stebėti to didžio įvykio memorialinės lentos atidengimą. Tokia lenta čia buvusi pritvirtinta laisvos Lietuvos metais, bet staliniečių ji buvi išplėsta ir sunaikinta. Laimė, jos autoriaus studijoj buvo atrastas jos modelis, ji naujai atlieta ir vėl įmontuota.

Plokštės atidengimo iškilmėse kalbėjo LPS Seimo Tarybos narė prof. Meilė Lu-

kšienė. Nusiskundusi, kad po 50 m. ši vieta buvo neminėta, buvo tvirtinama, kad valstybės sukūrimas buvo nereikšmingas tautai, net pats žodis tauta buvo braukiamas iš spausdinto puslapio. Anot jos, "šiandien, tarsi čia vėl pasirašome tą aktą visos tautos ir tų, kurie amžinai išsili, ir gyvųjų čia tėvynėje ir po pasaulį išblaškytų, ir jaunų ir senų, vardu, tvirtindami, kad tautai gyventi laisvė reikalinga, kaip oras". Toliau ji sakė:

"Rašomės jausdami gilų dėkingumą tai trumpai istorijos akimirakai, tam nepriklausomo gyvenimo dvidešimtmečiui, kuris mus stiprino ir maitino ne vienu atžvilgiu per tuos 50 metų. Rašomės su didžiausia atsakomybe prieš tautą ir tautas, jų žmones ir istoriją su tikėjimu Lietuvos gyvastingumu ir galia tobulėti ir skleisti gėrį, tiesą ir šviesą". Dabar kalbėtoja atidengia plokštą, ir minioje kyla ovacija.

Iškilmės teatre

Skambant tautiškom dainom, sujudėjo žmonių minios. Katedros aikštėje jau keliolika tūkstančių klausėsi per garintuvus perduodamos iškilmingos Lietuvos valstybės atkūrimo minėjimo konferencijos iš Vilniaus akademinio Dramos teatro. Ten susirinko istorikai, filosofai, rašytojai, mokslininkai, meno kūrėjai prisiminti ir įvertinti ilgą kelią į Vasario 16, apžvelgti tautinio atgimimo ir suvereniteto problemas, pasidžiaugti šia sugrįžusia švente. Pirmuoju kalbėti kviečiamas LKP CK I sekret. Algirdas Brazauskas.

Pasveikinęs su Vasario 16 švente, Brazauskas, pabrėžė, kad naujausias istorijos vertinimas pripažįsta kūrybišką ne vienos kartos praeities darbą, j kurį atsiremti dabar reikia. Toliau jis kalbėjo:

"Į šią šventę savo širdyse mes atsinešėm aktyviausių tautos žadintojų vardus: Daukanto, Basanavičiaus, Kudirkos, Maironio. Mes, atsinešėm Tautinę giesmę kaip himną, trispavę kaip valstybinę vėliavę. Tokia buvo tautai jos kalbėjo:

(nukelta į 4 psl.)

Pedagoginio lituanistikos instituto absolventų išleistuvės Jaunimo Centre sausio 28 d. Lektoriai ir garbės svečiai iš k. direktorius emeritus Ignas Serapinas, Asta Veličkaitė, PLI ikūrėjo Domo Veličkos dukte, direktorius emeritus Aleksandras Dundulis, buvęs studentas Vytautas Narutis, rektorius emeritus dr. Petras Jonikas, PLI advokatas Vytenis Kirvelaitis, gen. konsulas Vaeovas Kleiza, lektorius emeritus prel. dr. Juozas Prunskis, lektorius tarybos sekretorius Juozas Masilionis, lekt. Rimas Žemaitaitis, lektorius emeritus Kleopas Girvilas, dr. Kazys Ėringis, ministeris Stasys Lozoraitis, Jr. PLI rektorius dr. Jonas Račkauskas, lekt. Bronius Juodelis. Nuotr. Jono Tamulaičio

Motus I. Sausis 1989 m. Num. I.

VARPAS

Literatūros, politikos ir mokslo mėnesinis laikraštis.

100 METŲ SUKAKTIS

KELKITE! KELKITE! 9

PAULIUS JURKUS

Tai rodo toks faktas, kad Drujoje uždare domininkonų bažnyčia. Atrodė, kad rusai nori pasiimti. Jei bažnyčia būtų mum nereikalinga, niekas nepavydėtų, jeigu ją paimtų rusai, kuriem ji reikalinga, bet jie už tai turi mainais atsisteisti. Jie mūsų tikėjimui nieko neduoda. Kas metai jie gauna nemaža sumą cerkvių statymui Lietuvoje, o tie pinigai ne tik rusų, bet ir mūsų. Lietuviai ir katalikai negali užmiršti, kad milijonai jų tautiečių ir tikėjimo žmonių yra neteisingai skriaudžiami tų, kuriuos atstovauja Aleksiejus".

Pažiūros į Vatikaną

To meto spauda rašė, kad Rusija pradėjo derybas su Vatikanu.

Dar prieš mėnesį, tie patys laikraščiai dergė ir išjuokė popiežių, dabar jau pataikauja, žada popiežiui padėti, kad jis atgautų kiek teritorijos. (Tai atsitiko po to, kai Italija buvo suvienyta, kai buvo panaikinta popiežiaus valstybė. Red.)

Spauda garsina savo pažadus, ką jie numato duoti popiežiui. Bet už tai jie nori gauti. Ką gauti, apie tai parašė kitas rusiškas laikraštis — *Moskovos Viedom*. Rusai nori, kad j katalikų bažnyčias Lietuvoje būtų įsileista rusų kalba, o gal tai galima

padaryti ir Lenkijoje.

Kam gi tariaus toks reikalavimas? Katalikai vargiai trokšta šios politinės kalbos, kad jie galėtų pasimelsti į Dievą. Katalikai tikrai to nenori. Taip būtų siaurinama lietuvių ir lenkų teisės, o lietuviai valdžiai niekuo nenusikalto.

Gyvenimo praktika parodo, kad kitataučiai negali savo norų taikyti su rusų siekimais, nes visa tai veda į kitų tautų kalbos teisių siaurinimą ir tos kalbos visišką išvaymą iš gyvenimo. Kokia gi gali būti garantija, kad rusų kalba, šiandien įleista į katalikų bažnyčią, anksčiau ar vėliau neišvays lietuviškos kalbos? Lietuviams gi skūstis ar pykti nebus leista. Gali kartais atsirasti keletas balių, kurie įbauginti sutiks, kad būtų įsileista rusų kalba ir išvyta lietuvių kalba. Bet tai gyvenimo nepakeis. Kas uždraudė knygas spausdinti, kas gauda išeinant iš bažnyčios, net kankina žmones, kurie turi lietuviškas maldaknyges, kas išgujo lietuvių kalbą iš mokslo, iš politikos, bet iš bažnyčios jos išvyti negalėjo.

Bažnyčia nėra vieta politiškams eksperimentams. Bažnyčios tvirtybė yra jos objektyvus teisingumas. Bažnyčioje žmonės meldžiasi, skundžiasi Dievui ir neša jam prašymus kaip teisingiausiam tėvui ir ap-

gynėjui. Ir tai atlieka savo gimta kalba. Atimk iš Bažnyčios teisingumą, leisk, kad joje galingesni skriaustų silpnesnius, kad ir ji būtų pasaulietišku valdžių tar nu, kuo gi bus paremtas Bažnyčios svarbumas. Ko joje ieškos žmogus. Rusija gi nieko negali duoti popiežiui, kad jis atgautų teritoriją ir ten įtvirtintų savo valdžią. Rusų pažiūra į popiežių gali tuoj vėl pasikeisti, kaip buvo anksčiau. Bažnyčia yra nuskriaustųjų apgynėja, tai ar gali Rusija su ja lygintis, kai ji skriaudžia milijonus katalikų. Popiežius negali imtis atsakomybės už rusų teisingumą, nes jų teisybė labai silpna".

(Šis straipsnis parašytas labai sena kalba, žodynas pilnas slavizmų, sintaksė neįprasta, todėl sunku kartais net suprasti. Čia papasakota laisvai, savais žodžiais).

Visa ta medžiaga primena ir netolimą mūsų praeitį. Tai ir yra taip vadinama rusiška politika, kuri nesilaiko dogmų, sutarčių, o ieško tik sau konkrečios naudodos.

Apie praktiškus dalykus

Varpo redakcija žadėjo, kad jų numeriai būtų įdomūs, kad skaitytojai ras įvairios medžiagos. To ji ir siekia su pirmu numeriu. Skyruije "Iš tėvyniškos dirvos" aprašo įvairių įdomių nuotykių,

kurie surišti su lietuviais ir Lietuva.

Svarsto tautybės klausimą, ar jis lietuvis, gimęs Lietuvoje. Klausimą iškėlė vienas atvejis, — Briuselyje vyko tarptautinė industrijos ir mokslo paroda, kurioje dalyvavo du iš Lietuvos ir laimėjo net medalius. Jų pavardės: Puzynas iš Panevėžio ir Jazovskis iš Vilniaus. Jie mažai žinomi, pavardės ne lietuviškai skamba, gal jų nelaikyti lietuviais. Padaro išvadą, kad jie gimė Lietuvoje, dirbo Lietuvai, išgarsino jos vardą. Jie gali būti lietuviais.

Paroda Vilniuje

Vilniuje vyko žemės ūkio paroda. Tai *Varpe* aprašoma gana plačiai, kokie buvo arkliai išstatyti, padaroma kai kurių pastabų, pavyzdžiui, per mažai buvo išstatyta garsios žemaitukų veislės arkliai. Aprašomi kiti eksponatai — javai, paukščiai, vaisiai, padaromos reikšmingos pastabos, kurios suktų į praktišką ūkininkavimą. Kalbama ir apie švietimą, ir rašoma, kad per mažai ūkininkų vaikų lanko gimnazijas, nes jiems daromos klūtys.

(Bus daugiau)

Pasirodo, anais laikais į Vilnių atvažiavo rusų arkivyskupas Aleksiejus ir katalikų bažnyčiose rado neišpasakytą Rusijos toleranciją, vis'as kaltes dėl nesutikimų vertė fanatikams ir kunigams, kad jie neapkenčia rusų ir stačiatikių.

Dėl to straipsnyje ir rašoma, kad reikia išklausti ir kitų pusę. *Varpas* rašo, kad jiems neleidžiama nė lūpų praverti, nes teisybė turi būti rusų pusėje.

Varpas rašo, kad labai lengva teisybę įrodyti, nes "apskųstiams teisintis yra laikoma už naują nusikaltimą.

Kalbėti teisingai apie savo padėtį mes galime tik užsienyje, kur mums duoda didesnę prieglaudą, kur didesnė mums tolerancija".

Tas pats kartojasi ir mūsų laikais, kai pasifaiškinimas laikomas

nauju nusikaltimu.

Varpas rašė: "Kada valdžia perėjo į rusų rankas, mes iš jų laukėme išganymo, tikėjomės, kad jie ugdyt ir kels mūsų tautiškumą, bet vietoj tų karščiausių troškimų pildymo, sulaukėme tik pančių, kurie mum tautiniu požiūriu jau nė pajudėti neleidžia. Klausėme per savo laikraščius ir raštus rusų tautos vadų, už kokias kaltes mum uždėti tie pančiai, kas leidžiama mūsų gyvenime, kurie mūsų troškimai pakenčiami ir kurie niekinami? Niekas mum nedavė atsakymo į šiuos klausimus".

Mūsų valdžios kritika

"Viršinių atsilankymas", — toliau rašo *Varpas*, — "Kaip mum praktika parodė, buvo tik apsižvalgymas. ar nebus galima ką nors vėl iš mūsų pagriebti.

VASARIO 16-JI OKUP. LIETUVOJ ŠIEMET ATŠVĘSTA JAU KITAIP

(atkelta iš 3 psl.)

— Europos lietuviškųjų studijų 36-oji savaitė vyks liepos 30 — rugpjūčio 6 Švedijoje, Gotlando saloje, Ljugarn mieste. Pragyvenimas 240 kronų dienai. Registracijos ir informacijos reikalais kreiptis adresu: Aldona Broland, Muzarevagen, 2 B, 22230 Lund, Suede.

— „Gintaro“, Toronto lietuvių tautinių šokių ansamblio, metinis koncertas „Kelionė per Lietuvą“ įvyks balandžio 16, sekmadienį, 5:30 val. popiet Anapilio salėje. Programoje visos „Gintaro“ šokėjų grupės ir dainininkės.

— Kanados LB Švietimo komisija rengia mokytojų suvažiavimą, kuris įvyks balandžio 15, šeštadienį, nuo 9 val. ryto iki 3:30 val. popiet Anapilio (Toronto priemiestyje, Mississaugoje) naujai pastatytose archyvo — muziejaus patalpose. Paskaitą skaitys kalbininkas prof. Antanas Klimas iš Rochester, N.Y..

— Skautininkų ir skautininkių suvažiavimas vyks balandžio 1-2 Chicagoe, Midway Inn viešbutyje.

— Arvydo ir Nelės Paltinų estradinių dainų koncertas, rengiamas „Margočio“, įvyks balandžio 16, sekmadienį, 3 val. popiet Chicagos Jaunimo Centre.

— St. Petersburg, Fla., Lietuvių klubo choras balandžio 1, šį šeštadienį, 5 val. vak. Lietuvių klubo salėje rengia rinktinių dainų koncertą. Programoje Čiurlionio, Žilviečiaus, Sodeikos, Dvariono, Jakubėno, Budriūno, Strolis, Siniaus, Bražinsko, Budrevičiaus kompozicijos. Visos dainos bus padalytos Bay Area Chamber Strings orkestro su muziko ir dirigento Petro Armono paruoštu akompanimentu.

— Algimanto Kezio fotografijų paroda vyksta Scherman galerijoje (1846 Coventry Road, Cleveland Heights, Ohio) nuo kovo 4 iki balandžio 15. Paroda yra apie jo neseniai išleistą knygą *Cityscapes*.

— Klaipėda, Lietuvos uostamiestis, Hitlerio buvo okupuotas 1939 kovo 23. Šias liūdnes 50 metų sukakties dienas prisiminė ne vienas lietuvis, tiek okupuotoje Lietuvoje, tiek išeivijoje.

— World Monitor, *Christian Science Monitor Monthly* vasario laidoje aprašo naują Sovietų Sąjungos klasių kovą. Rašoma, kad anksčiau žmonės pavydėdavo Sovietų Sąjungai, kad tiek įvairių etninių grupių mokėjo gyventi. Iš tikrųjų taip nėra. Nuo carų laikų etninės grupės nesugyvendavo — religijos, kultūros ir kiti skirtumai. Minimi lietuvių protestai prieš Ignaliną, estų ir lietuvių protestai, kad jie pagamina dvigubai maisto, kiek jie sunaudoja, kita į Maskvą išgabena.

— Arūnas Česonis, kaip praneša sausio 31 *Wall Street Journal*, buvo paskirtas ACC Long Distance ir Network Consultants Inc. prezidentu. Arūnas yra Rochesterio tautinių šokių grupės „Žilvino“ ilgametis narys.

— Tautos fondas yra paveldėjęs namus Pasadena Heights, Pinellas County, Fla. Norintieji šiuos namus pirkti už labai prieinamą kainą, prašomi kreiptis į Tautos Fondo Atstovybės pirmininką Floridoje: C. P. Vilnis, tel. 813 360 - 8352.

tos valia. Diegiam mūsų gimtąją kalbą, kaip valstybinę, nors tai vyksta ne lengvai, tačiau tikimės, kad būsime suprasti”.

Lietuva be suvereniteto— Lietuva be ateities

Tada jis sakė, kad Lietuva yra bendri namai ir tautinėms mažumoms, jei jos nori gražiai ir taikiai gyventi. Anot jo, Lietuva be suvereniteto — Lietuva be ateities! Tai vienijantis šūkis. Pirmiausia mums reikia ekonomikos savarankiškumo, bet pirmųjų kelias (atseit, Lietuva pirmoji susirūpino ūkiniu suverenitetu Tar. S-goj) visuomet nelengvas. Savarankiškumas jau pastebimas politiniam, kultūriniam ir kituose baruose. Ryžtamės tapti teisine, savarankiška valstybe Tar. S-gos federacijoj. (Čia pastebima, kad sąjūdžio ir LKP siekiai nuo šiol skiriasi.

Lietuvos valstybingumas — vienas pagrindinių rūpesčių. Lietuvos istorijos patirtis padeda spręsti sudėtingus valstybės klausimus. Labai svarbus Lietuvos nepriklausomo gyvenimo tarpnis su dideliais pasiekimais ir po to sekusiom nelaimėm. Toliau Brazauskas pareiškė:

“Tad dabar ištieskime vieni kitiems rankas ir dar tvirčiau pasiryžkime eiti kartu akmenuotu pertvarkos keliu ir tegu šiame kelyje mums visada ryškiai šviečia vienas nepaprastai brangus žodis — Lietuva!”

Atsakingi už tautos likimą

Buvo ir daugiau prasmingų kalbų, kurias pasakė žinomi intelektualai. Aktorius Laimonas Noreika skaitė Liet. Tarybos 1918 m. vasario 16 d. rytinį protokolą ir ištraukė iš 1920 m. Lietuvos-Rusijos sutarties, patvirtinusios Lietuvos teisę į Nepriklausomybę. Konferenciją savo žodžiu baigė poetas Justinas Marcinkevičius, pareiškdamas: “Vasario 16 mes susiejame su visa lietuvių tautos istorija, su pagrindine jos darbų ir žygių ideja, žvelgiam į savo praeitį, kaip sąmoningai jos paveldėtojai, tampame atsakingi už tautos valstybingumo likimą”.

Toliau jis pabrėžia sąmoningumo ir vienybės reikala bei ragina baigt žiausias, aklos klasinės, nacionalinės religinės napykantos apraiškas ir kviečia laikytis bendražmoniškumo, be

kurio nei vergo, nei pavergėjo gyvenimas nėra žmogaus gyvenimas. Tada vėl grįžta prie Vasario 16-sios:

“Vasario 16, kaip žinia, buvo tapusi prakeikta diena, užrakinomis lūpomis, užrištom akim. Ačiū Dievui, ir pridursiu — Garbačiovui, praregėjom, prakalbom. (Stipri ovacija.) Linkėtina, kad įsiklausytumėm jos balsą, apmąstytumėm jos patirtį, pasistengtumėm suprasti jos reikšmę ir tautai, ir valstybei. Leiskit man užbaigti savo šį žodį eilėraščiu, specialiai parašytu ir šiai dienai skirtu”, baigia savo kalbą Justinas Marcinkevičius ir deklamuoja:

VASARIO 16-JAI

*Diena atrištom akim,
Diena iš kapo pakilus.
Viešpatie, leisk jai atkilt!
Tebūna jos žodžiai kilnūs!*

*Prašau ją pašauk atsitiest
Ir laisvę skleist, kaip esmę.
Štai mes! Ir mūsų tik tiek,
Kiek buvom ir kiek esame,*

*Kiek būsime šioje dienoje,
Sudygę augimui ir brandai,
Ant žemės gyvi, ir po ją,
Paženklinti lietuvių randais.*

*Prie savo kalbos prikalta,
Prie istorijos prirakinti.
Sakau jums: mes nekalti,
Mes tik labai iškankinti...*

*Bet jau atrištom akim,
Bet vėliava jau pakilus!
Viešpatie, leisk mums atkilt!
Tebūna mūs polėkai pilnūs!*

Konferencija teatre buvo baigta visiems sudainavus “Lietuva brangi”. Gedimino gatvėje, tęsėsi šventinis mitingas, kuriame skambėjo viena už kitas įdomesnės kalbos. Labai didelio pritarimo susilaukė Lietuvos Laisvės Lygos vado Antano Terlecko ir Lietuvos Demokratų Partijos aktyvisto Sauliaus Pečiūno kalbos.

Mitinge buvo pranešta, kad pasaulio lietuvių trumpa-banginininkai šiandien ir nuo šiol bandys nutiesti radijo tiltus tarp užsienio šalių ir Lietuvos. Norėčiau pastebėti, kad Lietuvos radijo mėgėjai neseniai atgaivino iki 1940 m. veikusių trumpa-banginininkų klubą ir vėl pradėjo naudoti ne Sovietų S-gos, bet nepriklausomos Lietuvos vartotus ir tarptautiniais įstatymais pripažintus radijo stočių šaukiamuosius kodus. Dabar pasaulio radiškai vėl sužinos, kad

Lietuva yra gyval

-0-

Tai toks mano reportažas apie Lietuvos iškilmingai po 50 metų paminėtą Vasario 16-ją. Kad ji sutrumpinčiau, kai kur jį atpasakojau savais žodžiais, kitur vartojau pažodines citatas, arba Vilniaus radijo žurnalistų pažodinius tekstus, manydamas, kad jie, įgudę specialistai, sugeba geriau už mane perduoti mums taip brangias mintis. Taip pat perduodu ir jų atsiveikimą: “Tikimės, kad ši mūsų laida, tai lyg tiltas iš praeities į ateitį, iš Lietuvos į jūsų namus. Visų mūsų vardu sveikiname jus su Tautos Švente! Viso labo!”

BALTIMORE, MD

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 71 metų sukakties minėjimą surengė Baltimorės Lietuvių Taryba ir Lietuvių Bendruomenės apylinkė. Vasario 12, sekmadienį, 8:30 val. ryto Šv. Alfonso bažnyčioje mišias aukojo už žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir kenčiančius brolius ir seseris Sibire ir okupuotoje Lietuvoje klebonas kun. A. Dranginis ir pritaikė kupiną tėvynės meilės pamokslą. Per mišias giedojo Dainos choras. Lietuvių namuose 1:30 val. popiet įvyko pokylis, kuriame dalyvavo Baltimorės miesto įvairi pareigūnai ir Marylando valstybės delegatai. Dalyvavo senatorius Paul Sarbanes. Buvo paskaityta rezolucija, kuri visų priimta. Taip pat delegatas Harry McGurk perskaitė Marylando gubernatoriaus W. Donald Schaeffer proklamaciją kuria vasario 16 paskelbė kaip Lietuvos nepriklausomybės 71 metų atkūrimo dieną. Pagrindinis kalbėtojas buvo Stasys Lozoraitis — Charge de affaires, legatas Lietuvos Respublikos iš Washington, D.C. Baltimorės kvartetas Aidas atliko meninę programą. Jam akomponavo Marija Krasauskienė.

Atkūrimo sukakties minėjimas pasibaigė su įdomia kalba, kuria sakė Amerikos Balso lietuvių skyriaus viršininkas Romas Sakadolskis. Meninę programą atliko mišrus choras Daina, tautinių šokių grupės Malūnas, Ratis ir Karaliaus Mindaugo šeštadieninės mokyklos vaikučiai. Tai buvo Vasario 19 d., sekmadienį 2 val. popiet Baltimorės Lietuvių Namų didžiojoje salėje.

Keturių kapelionų pagerbimas įvyko vasario 5, sekmadienį, 11:30 val. ryto. Mišias aukojo Amerikos Marinių veteranas ir Amerikos karo veteranų Marylando valstijos kapelionas kun.

IŠ OKUOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Didelė nelaimė įvyko Lietuvoje — kovo 20 sprogo ir užsidegė azoto gamybos fabrikas Jonavoje. Amoniakas pasklido Ukmergės, Širvintų ir Molėtų apylinkėse, tačiau jis nebuvo tiek koncentruotas, kad grėstų žmonių gyvybei ar sveikatai. Užsidegė netoliese esą trašų sandėliai. Pasklido kenksmingos dujos po visą apylinkę. Kadangi Jonavos trašų gamykla yra tiesioginėje Maskvos valdžioje, ten dirbo nemažai rusų. Iš 7 užmuštų, 4 buvo rusai. Ekologiniu atžvilgiu ši gamykla yra labai blogai suprojektuota, ir lietuviai jau seniai kovoja, kad ji būtų uždaryta. Kalbama, kad tuoj po sprogo iš Jonavos būtų evakuota 20,000 žmonių, kurie jau sugrįžę atgal. Tikimasi, kad ši didelė ne-

Ant. Dranginis. Lietuvių Postas 154 kartu su kitais veteranais kasmet pagerbia tuos kapelionus: katalikų kunigą, žydų rabiną ir du reformatų ministerius, kurie 1943 vasario 3, vokiečiams torpedavus S.S. Dorchester laivą, savo gelbėjimosi priemonės atidavė kareiviams. Tokiom įspūdingom pamaldom vadovauja kunigas Antanas Dranginis ir jos būna Šv. Alfonso Bažnyčioje. Per pamaldas giedojo veteranų vyrų choras “Balladiers”. Lietuvių garbė, kad jų bažnyčioje būna šios pamaldos!

Šv. Vardo draugijos vyrai vasario 5, sekmadienį, surengė jautienos kepsnių balių Amerikos veteranų salėje, Parkville, Baltimorės priemiestyje. Šokiams grojo Continentals orkestras. Jų muzika paskatina visus šokti. Didelis skaičius publikos dalyvavo, pietuose pavalgė skanių valgių ir pasilinksmino.

Palaimintojo Arkivyskupo Jurgio Matulaičio mirties 62 metų sukaktis buvo paminėta Šv. Alfonso bažnyčioje sausio 29, sekmadienį, per 8:30 mišias. Palaimintojo paveikslas buvo gražiai papuoštas gėlėmis. Klebonas aukojo mišias ir pasakė pamokslą. Dainos choras per pamaldas giedojo gražias lietuviškas giesmes.

Lietuvių namų šerinininkų metinis svarbus susirinkimas įvyko sausio 29, sekmadienį, 2 val. popiet Lietuvių Namuose. Per posėdį buvo padaryta apyskaitiniai pranešimai, išrinkti direktoriai ir aptarti veiklos planai. Po susirinkimo buvo linksmas pobūvis.

Jonas Obelinis

S.L.K

GORBAČIOVO PRAŠOMA PILNO ATVIRUMO

Pilno puslapio skelbimas *Washington Times* gruodžio 7-tos dienos laidoje ragina Komunistų Partijos Generalinį Sekretorių Mikhaėl Gorbaciovą viešai pareikšti, kad Pabaltijo kraštai buvo neteisėtai okupuoti.

Skelbimas pasveikina atvykusį į Ameriką ir išreiškia pasitenkinimą už naujuosius persitvarkymo, bei *glasnost* reikišnius. Gorbaciovą pagiriamas už jo planus statyti paminklą Rusijos sostinėje Maskvoje prisiminti nukentėjusius nuo Stalino. Raginama panašius paminklus statyti Lietuvos, Latvijos ir Estijos sostinėse, nes šiuose kraštuose milijonai dar prisimena stalinistinių terorą.

Pabrėžiama, kad laikas yra atėjęs pradėti užpildyti tuščius istorijos puslapius su tikra teisybe. Tad Gorbaciovą skatinamas *glasnost* dvasioje viešai pripažinti faktą, kad Stalinas neteisėtai okupavo Pabaltijo kraštus sandėrio su savo partneriu Hitleriu pasėkoje.

Paskutiniame skelbimo sakiny

laimė duos paskatą šią trašų gamyklą uždaryti visam laikui, ypač, kad čia pagamintos trašos yra ne Lietuvai, bet “plačiajai tėvynei”. LKP sekretorius A. Brazauskas pareikalavo, kad Jonavos tragediją iširtų ne Maskvos žinybų biurokratai, bet tarptautiniai ekologijos specialistai iš Vak. Vokietijos, Japonijos ir kitur.

Praeito penktadienio Vilniaus radijas padarė ilgoką ir gražų pokalbį su Los Angeles gyvenančiu rašytoju Bernardu Brazdžioniu. Pokalbį pravedė ten neseniai lankęsis iš Lietuvos poetas Kazys Saja. Brazdžionis jautriai ir vaizdžiai nupasakojo dirbtinį lietuvių rašytojų suskaldymą 1944 metais, džiaugiasi sprogtančiais naujais literatūros pumpurais. Nors jo bendraamžių poetų jau nebėra, jis su nekantrumu laukia gegužės mėnesio, kad susitiktų su jaunaisiais Lietuvos kūrėjais, su visa Lietuva. Saja sako, kad Brazdžionis yra gyvas lietuvių širdyse, ir Lietuva jo vizito nekantriai laukia.

— Vilniaus miesto vykdomasis komitetas vasario 24 paskyrė sklypą Viršuliškių rajone naujai bažnyčiai. Bažnyčia bus statoma prie Kosmonautų prospekto ir projektuojamos Ozo gatvės ant kalnelio prie paroduotuvės “Pasidaryk pats”. Bažnyčios statybos projektui buvo paskelbtas konkursas. (LIC)

— Vilniaus berniukų choras “Ąžuoliukas” vasario 12 dalyvavo Nantes mieste, Prancūzijoje vykusiame berniukų chorų festivalyje, kuriame dalyvavo 19 chorų iš įvairių Europos kraštų. Konkurse pirmą premiją laimėjo “Ąžuoliukas”. Kiti laimėtojai — čekoslovakų, vengrų ir lenkų chorai. Išvykos metu “Ąžuoliukui” teko koncertuoti Nantes, Rennes ir Toulouse miestuose bei jų apylinkėse. Savo koncertinę kelionę choras užbaigė lietuvių gimnazijoje, Vokietijoje, kur dalyvavo Vasario 16-osios minėjime.

— Andrius Kulikauskas, Tautinio Jaunimo Sąjungos įgaliotinis išveivijos reikalams, pranešė telefonu iš Vilniaus, kad pradeda veikti Radikalus Jaunimo Klubas. Gautas Vilniaus Universiteto rektorius Jono Kubiliaus sutikimas dėl patalpų naudojimo. Klubas naudosis Vilniaus Universiteto Mažvydo užsienio kalbų skaitykla 9-11 val. vakarais. Klubas kviečia atsilankyti iš užsienio atvykstantį jaunimą.

Lietuvių delegacija pas Wilkes Barre miesto burmistą kuris proklamacija vasario 16 paskelbė Lietuvos nepriklausomybės dieną. Iš k. sėdi Dorothy A. Banos, Lee Namey — burmistras, Nellie Bayoras-Ramonas, Lietuvos vyčių 143-tos kuopos Pittston, PA pirmininkė ir Liet. Susivienijimo 7 distrikto pirmininkė, prel. Antanas J. Norkūnas, Švč. Trejybės parapijos klebonas Wilkes-Barre, PA. Stovi iš k. Charles Liscocky, Frank Katiulis, George Sadauckas, Anna Grmaila, Mercedes Leighton, Dan Stadulis, Al Boris.

16-OJI DAILĖS PARODA

2

(Tęsa iš praeito numerio)

Praeitame numeryje bendrai apžvelgėme parodą, išryškino, kad joje yra du skyriniai, vienas — dailininkų iš Lietuvos, kitas — dailininkų, gyvenančių New Yorko artumoje. Eidami pagal katalogą, aptarėme pirmąjį dailininką Juozą Bagdoną.

Dabar eisime toliau. Pirmasis darbas yra Narūnas Bukauskas, pats jauniausias šios parodos dalyvis, neseniai baigęs dailės studijas Cooper Union garsiam universitete. Dabar nori dar toliau studijuoti. Jis yra neperseniausiai atvykęs iš Lietuvos, su broliu dvyneku ir mama gyvena Kultūros Židinio pastatoje ir prižiūri bei aptarnauja Židinį.

Lietuvoje jis lankė specialią gimnaziją, kur priimami tik su kūrbiniais meno gabumais, palinkę į dailės studijas. Čia gi baigė jau amerikonišką mokyklą, kuri propaguoja abstraktinį meną. Jo visa kūryba abstrakti. Paveikslai gana didelio formato, aliejinė tapyba, nutapyti labai drąsiai. Šis jaunas dailininkas turi gražią drasą, puikiai valdo teptuką, platu peilį. Jo linijos dinamiškos, įbrėžtos su skoniu ir jėga. Tai yra tikrai daug jaunam

dailininkui. Jo talentas vystysis toliau. Dabar reikia džiaugtis, kad štai iš mūsų aplinkos išaugo naujas dailininkas, kuris tikrai prasimuš, nes turi daug vidinės jėgos ir kūrybinio mosto. Sėkmės Narūnui.

Albinas Elskus, jau daug kartų dalyvavęs šiose parodose, yra plataus masto dailininkas. Jis vitražistas, mozaikų meistras, tapytojas. Dirba visose šiose srityse. Daugiausia bene bus sukūręs vitražų, bet jie puošia nelietuvių bažnyčias ar sales.

Praeitų metų gale Šv. Kryžiaus kapinėse, North Arlington, N.J., buvo įrengtas kapinių mauzoliejus, kuriam dail. Albinas Elskus sukūrė didžiulę mozaiką. Jos dydis 32 pėdos aukščio, 11 pėdų pločio. Tokias didelės mozaikas paprastai pagala parengtus piešinius atlieka italai savo tėvynėje, nes ten darbas pigesnis. Ir ši didžioji mozaika pagal jo spalvotus projektus buvo ten atlikta, čia atvežta, įstatyta ir iškilmingai pašventinta. Mozaika vaizduoja Priskėlimą. Didžiulė imponantiška Kristaus figūra keliasi iš karsto ir kyla aukštyn, apsupta šviesos aureolės. Darbas labai įspūdingas, kondensuotas, neapkrautas.

Šioje parodoje buvo išstatyta tik tos mozaikos nuotrauka.

Vytautas Ignas, grafikas ir tapytojas, šį kartą savo kūrybai atstovavo dviem senesniais darbais, paimtais iš Emilijos Rasteniūnės kolekcijos. Tie darbai buvo Marija, aliejus, Kristus, lino raizginys.

Abu darbai religinio turinio, bet jis nuo seno mėgsta religines temas. Tikrai yra sukūręs bent keliolika paveikslų, kurie vaizduoja tas pačias čia minėtas temas, bet visi paveikslai įdomūs ir originalūs.

Ir jo grafika ir jo tapyba tiesiog ištaka iš lietuvių liaudies meno, iš grafikos, iš senos tapybos, iš skrynių ornamentikos. Ir tapyboje ir grafikoje mėgstama gausi ornamentika, kuri primena skrynių ornamentus, ornamentus ant kultuvių, rankšluostinių. Ornamentai išdėstomi lyg kokiame dekoratyviniame plakate, kad jie irgi būtų matomi, įvertinami ir drauge, kad jie papildytų vedamąją temą.

Marija labai lyriškai traktuota, nedramatiška, koloritas kiek duslus, primena pasikeliančias pavasario pievas. Kristus pavaizduotas kiek kitaip. Čia formos suglaustos, akcentuojama Kristaus veido apybraiža.

Daina Jurkutė, čia baigusi meno studijas Pratto institute ir Columbijos universitete, yra skulptorė, modernios abstrakčios skulptūros puoselėtoja. Jos kūriniai kuriami iš medžio, sukalmi iš įvairių lentos gabalų, kabinami ant sienos didelio formato. Į abstraktinius judesius įvedama simbolika, ateina vienišo žmogaus tema.

Šiose parodose dalyvauja ne pirmą kartą. Dabar rengiasi savo individualiai parodai kur nors Manhattane, bet į šią parodą jos tokio kūrinių atgabenti nebuvo galima. Jie per dideli, per sunkiai eksponuojami. Šiai parodai ji davė vieną pastelinį piešinį.

Kiek ji skulptūroje yra dinamiška, labai sudėtinga, kartais net šiurkšti, tiek savo piešiniuose ji yra lyrikė, tiesiog dainuote išdainuoja savo švelnias formas. Ir šį paveikslą ji pavadino Dainos prasmė, tai reiškia, kad tapyba ir menas, piešimai jai yra kaip daina — skambanti, pakili. Čia vaizdavo besikeičiančias įvairias formas, atrodo, kad iš arti stebėtum kokį kalno šlaitą, kurį pavasaris palietė savo magiškais pirštais.

Paulius Jurkus, nuolatinis šių parodų dalyvis, rengėjas, išstatė du darbus — Tėviškė, akrilis, Žemaitija, akrilis. Darbai realistinės, impresionistinės nuotikos, dominuoja ilgesinga gamta, koloritas melsvas ir žaliai geltonas.

Vytautas Kašuba, daugelio parodų dalyvis, įžymus skulptorius, šioje parodoje išstatė tris bronzines skulptūras. Pirmoji skulptūra — torsas. Čia labai sumaniai ir įspūdingai vaizduojamas moters kūnas — torsas.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VEIKLOJE

JAV LB Krašto valdyba kovo 8 sukvieta LB valdybos, visų tarybų ir spaudos bei radijo darbuotojų konferenciją Seklyčios patalpose, Chicagoje.

Be L. Bendruomenės veikėjų čia dar dalyvavo Alto pirm. G. Lazauskas ir L. L. Lygos atstovai K. Eringis ir A. Statkevičius. Taipgi atvyko viešnia iš Kanados LB atstovė G. Petrauskienė.

Atidarė Krašto valdybos pirm. A. Razma ir programai vadovauti pakvietė Ramunę Kubilitę. Pirmiausia padarė pranešimą pats pirm. A. Razma, pasidžiaugdamas valdybos ir tarybos narių sklandžiu ir uoliu darbu lietuviybės išlaikymo labui. Jis išskėlė 3 svarbiausius ateities užmojus:

- 1) aukų rinkimo užbaigimas pagelbėti Lietuvai,
- 2) Birželio trėmimų paminėjimas plačiu mastu,
- 3) Molotovo - Ribbentropo pakto rugpjūčio 23, 50 metų sukakties minėjimas.

Darbas atliktas meistriškai ir klasiškai.

Antroji bronzos vaizdavo šokėjas studijoje ir trečioji — moterys kopose. Darbai reljefiniai, labai kruopščiai atbaigti. Kašuba savo darbuose naudoja tik būtiniausias formas, todėl jo kūriniai atrodo tokie paprasti, bet drauge ir labai kilnūs. Kasdieniškas virsta lyg kokią kilnia meno švente.

Antanas Kairys, dalyvavęs šiose parodose, miręs prieš trejetą mėnesių čia buvo pagerbtas ir prisimintas dviem paveikslais — gelės ant lango ir gelės.

Jis yra dailininkas realistas, labai stropiai atbaigęs savo kompozicijas. Viskas realu, tikslu. Miesto scena ir gelės. Kiekviena detalė tiesiog grafiškai įrašyta į paveikslą. Gelės patrauklios, bičiuliškos. Ir tokia jo visa kūryba. Ji nesiveržė į kokią didybę, platumą, bet buvo kondensuota ir kalbėjo savo nuoširdumu, spalvingumu, vidine harmonija.

Jo du paveikslai buvo pakabinėti prie scenos ant lentų, kur paprastai kabinama kūryba tų dailininkų, kurių kūryba kuo nors atžymima.

Elena Kepalaitė, skulptorė ir piešėja, mus pradžiugino dviem skulptūriniais portretais, tai J.F.K. biustas ir Dalios galvutė.

Visi džiaugėmės, kad ji išstatė šias skulptūras. Kokia vidinė jėga pulsuoja jos portretai. Modernūs, laisvai traktuojami ir labai ryškiai pavaizduoja asmenis. Visus parodos lankytojus stebino ir džiugino prezidento Kenedžio portretas. Dalios nepažįstame, bet tikime, kad ir ji tokia pat išraiški ir įtikinanti, kaip ir prezidento galvutė. (p. j.)

(Bus daugiau)

Jų įvykdymas pareikalauja nemaža darbo ir pasiaukojimo.

Švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė pateikė šiek tiek statistikos duomenų ir nubrėžė ateities veiklos planus. JAV-se veikia 30 liuanistinių mokyklų, kuriose dirba 210 mokytojų, o jas lanko 1,145 mokiniai. Ateičiai numatyta paruošti vaikų darželiui vadovėlių, vaizdajuosčių su lietuviškom pasakėlėmis, suruošti jaunų šeimų stovyklėles, taip pat jaunoms šeimoms specialius kursus, kad tėvai labiau įsijungtų į lietuviškąjį auklėjimą. Planuojama rytiniam pakraščiui suruošti mokytojų pasitobulinimo kursus. Mokyklos reikalui paruošti garsajuosčių, kurios tiktų ir Pietų Amerikos bei Europos liuanistinėms mokykloms.

Kultūros tarybos pirm. Dalia Kučienė pranešė apie tarybos numatytą darbų net 10 punktų, kurių svarbiausi būtų Laureatų šventė Chicagoje gegužės 20, Dainų šventės suruošimas 1990 Chicagoje. Ruošiamo komiteto pirmininku yra pakviestas Vaclovas Momkus. Toliau vaizdajuosčių pagaminimas, muzikų sąskrydžio suruošimas Dainavoje ir kt.

Finansų padėtį nušvietė vicepirmininkas finansų reikalams Bronius Juodelis, pranešdamas, kad vėjus vyksta sklandžiai, lietuviams dosniai atsiliepia. Šapokos istorijos išleidimui Lietuvoje popierui pirkti ir kitiems reikalams jau surinkta 126,000 dol. Čia daug prisidėjo savo patarimais ir Kultūros fondas Lietuvoje. Jau užpirtas popierius, ir knyga greitai pasirodys. Taipgi sušelpas Lietuvių Informacijos centras New Yorke 10,000 dol. Planuojama pagelbėti grąžinti iš Sibiro lietuvius, bet trūksta butų, būtina statyti daugiau būčių pastatus. Šiemet Vasario 16 proga surinkta daugiau aukų.

Socialinių reikalų tarybos pirmininkė Danguolė Valentinaite nušvietė savo plačiai veikiančio vyresniųjų lietuvių centro veiklą atliekamą darbą ir jo tarnautojus. Daug ateina dirbti savanoriškai: nepajėgiems seneliams išvežiojamas maistas, ruošiami kursai ir pramogos. Iš įvairių amerikiečių fondų per 1984 - 88 metus gauta 230,000 dol. Be jų pagalbos centras būtų turėjęs užsidaryti. Šis lietuvių centras yra geriausiai susitvarkęs už visas kitas etnines grupes. Pirmininkė stengiasi applanstyti kitų miestų lietuvius su pasikaitomis ir ten padėti suorganizuoti panašius centrus. Pensininko žurnalas, kuris jau pasiekė 1,500 skaitytojų skaičių, yra gerose rankose.

Birutė Jasaitienė, vicepirmininkė organizaciniams reikalams pranešė, kad Balio Gajausko šeima atvyksta į Chicago. Taipgi atvyksta iš Vilniaus Ratilo ansamblis ir čia koncertuos balandžio 21 - 23. Bus suruošta jų atsisveikinimo vakarienė. Taip pat balandžio 23 įvyksta LB Vidurio vakarų atstovų suvažiavimas Jaunimo Centre.

Ramona Steponavičiūtė, vicepirmininkė ryšiams su jaunimo organizacijomis, pranešė apie planuojamą veiklą, skirtą jaunimui. Ruošiama garsajuostė iš lietuviškos roko muzikos, biuletenis dviem kalbomis, kuris stengsis pasiekti jaunuolius, nutolusius nuo lietuviškos veiklos. Paruoš žinias apie įvykius Lietuvoje.

Apie sportą trumpai pranešė R. Dirvonis, Bus stengiamasi su Amerikos biznierių pagalba pakviesti sporto komandas iš Lietuvos arba mūsų sportininkus nuvežti rungtynėms į Lietuvą.

Atsiradus šiek tiek klausimų, valdybos nariai išskleidė visus neaiškumus.

(nukelta į 7 psl.)

— "Tėviškės Žiburiai", Toronte einas lietuvių savaitraštis, mini 40 metų sukaktį. Tai bus iškilmingai atšvęsta balandžio 1, šeštadienį, 6 val. vak. Anapilio salėje, Mississaugoje. Programoje trumpa oficialioji dalis, "Volungės" choras, vakarienė, loterijos, šokiai.

— Dainų šventės seminaras bus nuo antradienio, birželio 20, iki penktadienio, birželio 23, Dainavos stovyklavietėje. Visi chorvedžiai, muzikai ir choristai maloniai kviečiami dalyvauti seminare ir pasiruošti Dainų šventei. Informacijai galima skambinti Faustui Stroliai tel. 1-312 687-1430 arba Dariui Polikaičiui tel. 1-312 434-2243.

— Gitana Brazlauskaitė, tik prieš porą metų atvykusi į Chicago iš Lietuvos, įsijungė į "Vaidilutės" vaidintojų kolektyvą ir yra viena iš jauniausiųjų bei aktyviausiųjų jo narių. Gimusi 1970 metais Šiauliuose, ji šį pavasarį baigia Marijos aukštesniąją mokyklą ir rudenį žada pradėti studijuoti meną. Gvenant Lietuvoje, jai yra tekę vaidinti Šiaulių miesto saviveikloje, lankyti dailės mokyklą, dalyvauti pramoginių šokių kolektyve bei šokti respublikinėje šokių dainų šventėje. Jos pirmas pasirodymas Chicagoje bus gegužės 21 d. Jaunimo Centre, įvykstančiame "Daktaro Gervydo" dramos pastatyme.

— Litanistikos tyrimo ir studijų centras užbaigė projektą su Center for Research Libraries Chicagoje. Tuomi buvo mikrofilmuoti Draugo 1951 m. kompletas ir Sandaros 1966 - 1967 m. komplektai. LTSC periodikos vedėjas yra Leonardas Karulis, LTSC telefonas (312) 434-4545.

JAV LB Kultūros tarybos muzikos premijos komisiją sudaro: pirm. Faustus Strolia, Audronė Gaižiūnienė, Loretta Venclauskienė, Povilas Matukas ir Kazys Skaisgiris. Premija bus įteikta Chicagoje gegužės 20. Premijos mecenatas — Lietuvių fondas.

— Lietuvių Opera Chicagoje šiais metais stato G. Verdi operą "Trubadūrai" ("Il Trovatore"). Spektakliai vyks balandžio 29 - 30 Morton High School Auditorium, 2423 S. Austin Blvd., Cicero, Ill.

— Tautos fondas gavo kaip auką žemės sklypą — apie 40 akrų — Oro, Ontario, Kanadoje. Pagal aukotojo pageidavimą už šį žemės sklypą gauti pinigai yra skiriami Lietuvos laisvinimo reikalams. Norintieji šį sklypą pirkti, prašomi kreiptis į Tautos Fondo valdybos pirmininką Juozą Giedraitį. Jo telef. 516 757-0055.

— Nauji Darbininko skaitytojai: Z. Di Falco, New York, N.Y., D. De Gennaro, Southbury, Conn. Užsakę kitiems: S. Rudys, Worcester, Mass. — J. Runkus, Putnam, Conn. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkome užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

Prezidentas J. F. Kennedy — skulptorė Elena Kepalaitė — gipsas. Nuotr. V. Maželio

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 SOUTH WESTERN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60643
TEL. (312) 238-9787

1989 m. KELIONĖS Į LIETUVĄ

	Chicago	New York
1. Balandžio 27 - Gegužės 15	Maskva 1, Vilnius 15, Maskva 1	2,150.00
2. Gegužės 15 - Gegužės 31	Maskva 1, Vilnius 11, Maskva 2	2,395.00
3. Birželio 12 - Liepos 01	Maskva 1, Vilnius 15, Leningradas 2	2,795.00
4. Birželio 14 - Liepos 01	Maskva 1, Kaunas 15, Maskva 0	2,595.00
(Lietuvių gydytojų ir medicinos profesionalų grupė)		
5. Birželio 26 - Liepos 12	Maskva 1, Vilnius 10, Leningradas 2, Helsinkis 2	2,595.00
6. Liepos 11 - Liepos 30	Maskva 2, Vilnius 15, Maskva 1	2,795.00
7. Liepos 24 - Rugpjūčio 09	Maskva 2, Vilnius 10, Leningradas 2, Maskva 1	2,695.00
8. Liepos 29 - Rugpjūčio 16	Maskva 1, Kaunas 15, Maskva 1	2,695.00
9. Rugpjūčio 01 - Rugpjūčio 16	Maskva 1, Vilnius 10, Leningradas 2, Maskva 1	2,595.00
10. Rugpjūčio 21 - Rugsėjo 06	Maskva 2, Vilnius 10, Ryga 2, Maskva 1	2,595.00
11. Rugsėjo 12 - Spalio 01	Maskva 2, Vilnius 15, Maskva 1	2,795.00
12. Spalio 03 - Spalio 16	Maskva 1, Vilnius 10, Maskva 1	1,895.00

KAINOS BUS PASKELBTOS VĖLIAU. Galimybė Lietuvoje aplankyti norimas vietas.

Registracijai ir informacijai skambinkite 1-312-238-9787.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU taip pat tvarko giminių ir draugų iškvietimo iš Lietuvos dokumentus ir parūpina lėktuvų rezervacijas atvykimui į Ameriką. Taip pat darome nuotraukas vizoms ir pasams.

KELIONĖ Į GRAIKIJĄ IR TURKIJĄ

1989 gegužės mėn. 16 - 30 dienomis. Rengia **L a i š k a i L i e t u v i a m s**.

Organizatorius kun. J. Vaišnys.

Kaina asmeniui nuo New Yorko \$2267.00 - \$2347.00.

Skambinkite registruotis iki kovo mėn. 15 dienos. Dėl informacijų ir brošiūrų kreiptis pas: American Travel Service Bureau, 9727 South Western Avenue, Chicago, Illinois 60643. Tel.: (1-312) 238 - 9787.

LITHUANIA 700 YEARS

(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Pulki dovana kitataučiam ir lietuviam, naudojantiems tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas - postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zlp .....

Nauji leidiniai, gaunami Darbininko administracijoje

Dr. J. K. Valiūno — *Serving Lithuania*, anglų kalba, įrišta į kietus viršelius, — 18 dol.

W. Wolkovich — *Lithuanian Fraternalism*, vyčių veikla per 75 metus, anglų kalba, — 10 dol.

J. Urbšio — *Atsiminimai*, — 7 dol.

G. Songino — *Vilniaus krašto legendos*, kietais viršeliais, — 8 dol.

J. Jankaus — *Tėvas Venancijus ir jo Matilda*, pasakojimai, — 12 dol.

K. Pabedinsko — *Nuo Plungės iki Maroko*, atsiminimai, — 10 dol.

B. Sruogos vertimas *Apsiautalas*, — 8 dol.

P. Petkevičius — *Paskutinis sudiev*, tėvynės ilgesio eilėraščiai — 5 dol.

A. Paškaus — *Krikščionis ir šiandiena* — 5 dol.

A. Paškaus — *Evoliucija ir krikščionybė* — 6 dol.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Spauda yra pats svarbiausias ginklas kovoje dėl Lietuvos laisvės. Paremk ją savo auka!

LITHUANIAN SASHES. Tai didžiulis albumas, išleistas Lietuvių Tautodailės Instituto Toronte. Pirmoje dalyje daugybė įvairiaspalvių juostų nuotraukų, o antrajame dalyje — gaminimo techninės instrukcijos. 316 psl. Veikalą paruošė Anastazija ir Antanas Tamošaičiai. Įrišta į ištaikingus viršelius. Geriausia dovana svarbiomis progomis. Kaina su persiuntimu tik 50 dol. Gaunama: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

INTERNATIONAL INDUSTRIES

International Industries
10401 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-0074

GREIČIAUSIAS IR PATIKIMIAUSIAS BŪDAS NORINTIEMS APRŪPINTI ARTIMUOSIUS LIETUVOJE

Jūsų artimieji tikrai apsidžiaugs gavę kvietimą atvykti į užsienio valiutos parduotuvę Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje ir, jiems patogiu laiku, be palydovo, už Jūsų nurodytą sumą apsipirkti; ar atsimiti naują Volgą ar Žigulį.

Kreipkitės — atsisiųsime kainoraščius bei platesnę informaciją apie šį išimtinį patarnavimą.

GYDYTOJŲ DĖMESIUI

Gegužės 17 – 24 d.d. organizuojama medikų grupė į

VI Lietuvos gydytojų suvažiavimą

Grupė išvyksta "Lufthansos" lėktuvu iš Toronto. Užsakymai priimami iš visų Šiaurės Amerikos miestų. Svečiai bus apgyvendinami gydytojų šeimose Vilniuje. Grupę lydės chirurgas iš Vilniaus dr. Vytautas Našlėnas. Smulkesnių žinių teiraukitės

Audra Travel Corporation kelionių biure

Tel (416) 769-2500, Fax: (416) 763-6279, telex: 06-967812

2100 Bloor St. West, Toronto, Ont. Canada M6S 1M7

NAUJAS PATARNAVIMAS NORINTIEMS PASVEIKINTI SAVO GIMINES AR DRAUGUS LIETUVOJE

ŽAIBO greitumu jūsų artimieji bus pasveikinti vardinių, jubiliejų, sukaktuvių, vestuvių, Valentino dienos, Vasario 16, Velykų ar bet kokia kita proga. Sveikinimai pristatomi į namus.

Kreipkitės — atsakysime į visus jūsų klausimus.

ŽAIBAS
10401 Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-8090

Organizuojama linksma užkietėjusių "sirgalių" ir nenuilstančių rėmėjų grupė i neeilines, nepakartojamas, intriguojančias

krepšininkų varžybas Lietuvoje

Susitinka: Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė "Vėjas" su Kauno "Žalgiriu", Vilniaus "Statya", Panevėžio "Lietkabeliu", Klaipėdos "Neptūnu" ir Lietuvos jaunių rinktinė. Varžybos numatomos įvairiuose Lietuvos miestuose. Kviečiame visus į šią ilgai lauktą sporto šventę.

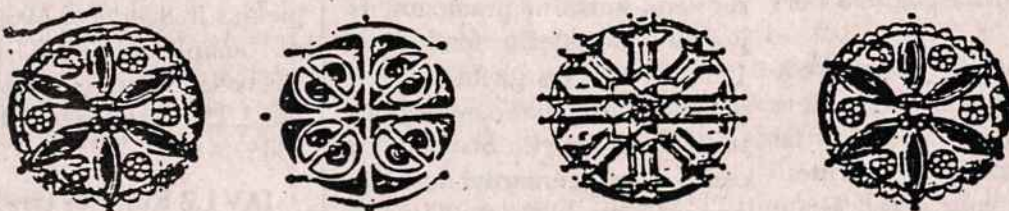
Grupė išvyksta "Air France" ir "Lufthansos" lėktuvais

liepos 5, grįžta liepos 23 Smulkesnių žinių teiraukitės

Audra Travel Corporation kelionių biure

Tel (416) 769-2500, Fax (416) 763-6279, telex 06-967812,

2100 Bloor St. West, Toronto, Ont. Canada M6S 1M7

EXPRESSWAY TOURS PATOGI KELIONĖ 12 NAKTŲ/13 DIENŲ 10 NAKTŲ LIETUVOJE - 1 NAKTIS MASKVOJE

419	04 gegužio	— 16 gegužio	\$2115.00
420	29 birželio	— 11 liepos	\$2215.00
421	13 liepos	— 25 liepos	\$2215.00
422	24 rugpjūčio	— 05 rugsėjo	\$2215.00
423	05 spalio	— 17 spalio	\$1965.00

JETWAY TOURS - APŽIŪRĖJIMO KELIONĖ 15 NAKTŲ/16 DIENŲ

2 NAKTYS MASKVOJE - 10 NAKTŲ LIETUVOJE - 2 NAKTYS LENINGRADE

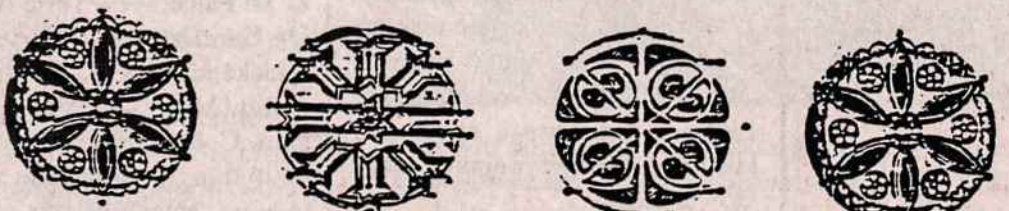
409	11 gegužio	— 26 gegužio	\$2480.00
410	08 birželio	— 23 birželio	\$2580.00
411	22 birželio	— 07 liepos	\$2580.00
412	10 rugpjūčio	— 25 rugpjūčio	\$2580.00

Šventės Europoje. Paklausk apie kitus galimus sustojimus Pasiruošk keliauti vienas. Klausk apie mūsų tinkamą tarnybą. Jei kalbi tik lietuviškai, skambink antradieniais tarp 5 - 7 v.v. ir kalbėk su Daiva Izbičkas

Jei nori visą Pabaltijį aplankyti, prisijunk prie Jokūbo Stuko trupės ir keliauk: į Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Rygą, Talliną, Helsinkį, gegužės 13 - 29, 1989, \$2420.00.

Skambink 1-800 451 - 9511 ir gauk "ankstybo paukščio" nuolaidą.

Jei nori pakviesti draugus ar gimines aplankyti JAV, kreipkitės į mus!

UNION TOURS, INC. 79 Madison Avenue, New York, N.Y. 10016 / (212) 683-9500

G. T. INTERNATIONAL

G. T. International dėkoja visiems savo klientams, kurie įgalino šios įstaigos augimą ir patarnavimų plėtimą. Kviečiame visus su mumis keliauti 1989 metais

1989 EKSKURSIJŲ TVARKARAŠTIS

8901	Maskva 1 nkt., Vilnius 10 nkt., Viena 1 nkt., gegužės 12-25 d. Iš Čikagos: \$2,267.00	Iš New Yorko: 2,157.00
8902	Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 3 nkt., birželio 15-30 d. Iš Čikagos: \$2,496.00	Iš New Yorko: \$2,386.00
8903	Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., birželio 16-28 d. Iš Čikagos: \$2,296.00	Iš New Yorko: \$2,186.00
8904	Maskva 1 nkt., Vilnius 7 nkt., Kaunas 3 nkt., Viena 3 nkt., liepos 13-28 d. Iš Čikagos: \$2,496.00	Iš New Yorko: \$2,386.00
8905	Maskva 1 nkt., Vilnius 7 nkt., Kaunas 3 nkt., Helsinkis 1 nkt., liepos 14-27 d. Iš Čikagos: \$2,366.00	Iš New Yorko: \$2,256.00
8906	Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 3 nkt., rugpjūčio 10-25 d. Iš Čikagos: \$2,496.00	Iš New Yorko: \$2,386.00
8907	Maskva 1 nkt., Vilnius 9 nkt., Kaunas 1 nkt., Viena 1 nkt., rugpjūčio 11-24 d. Iš Čikagos: \$2,366.00	Iš New Yorko: \$2,256.00
8908	Maskva 1 nkt., VILNIUS 15 NAKTŲ , Viena 1 nkt., rugsėjo 14-spalio 2 d. Iš Čikagos: \$2,648.00	Iš New Yorko: \$2,538.00

MALONIAI PATENKINSIME PAVIENIŲ (be grupės) KELIAUTOJŲ PAGEIDAVIMUS TRUMPESNIAM ARBA ILGESNIAM LAIKUI LIETUVOJE. BE PASKELBTŲ GRUPIŲ YRA KELETAS SPECIALIZUOTŲ GRUPIŲ, KURIOSE GALI BŪTI VIENA, KITA PAPILDOMA VIETA. G. T. INTERNATIONAL TVARKO VISUS KELIONIŲ REIKALUS. TURIZMO AR BIZNIO KELIONĖM KREIPKITĖS Į MUS.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
10401 ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, IL 60465
TELEF.: (312) 430-7272

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

Čia galite gauti:

- Lietuviškas VISA korteles
- Pinigines perlaidas
- Čekių sąskaitas
- Taupymo sąskaitas
- Įvairias paskolas
- Įvairius taupymo sertifikatus

—Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.—

KASOJE taip pat galite mainyti čekius, pervesti Social Security indėlius, atidaryti arba perkelti IRA fondus ir atlikti kitus bankinius reikalus.

Jūsų laukia lietuviškas patarnavimas, maloni nuotaika ir naudinga ateitis

Naujas K A S O S adresas: 86 - 21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonas: 718 441 - 6401.

PLB pirm. dr. Vytautas Bieliauskas su LB Floridos apygardos valdybos nariais. Iš k. kun. Viktoras Dabušis, Danutė Mažeikienė, dr. V. Bieliauskas. Ona Šiaudikienė ir apygardos pirm. Povilas Jančiauskas. Nuotr. Vyto Mažeikos.

Lietuvių Bendruomenės veikloje

(atkelta iš 5 psl.)

Po to viešnia iš Kanados Gabija Petrauskienė pranešė apie jos dalyvavimą Vasario 16 minėjime Lietuvoje. Pirmiausia buvo sunkumų gauti vizas. Iš 20 sutikusių ten vykti tik 4 kanadiečiai gavo leidimą vykti į Lietuvą. Dar daugiau sunkumų buvo iš Maskvos patekti į Vilnių skrendantį lėktuvą. Iš keturių tik trys tegalėjo ten nuvykti, o vienas liko Maskvoje ir ten su lietuviams studentais atšventė šią šventę. G. Petrauskienė vasario 15 buvo

Kaune ir lankė Šančiuose karių kapus, turėjo pasimatymą su buv. ministeriu J. Urbšiu. Šeštą valandą dalyvavo pačiame minėjime. Buvo sakomos labai ilgos kalbos. Iš viso jie neturi patyrimo organizaciniame darbe, buvę tiek metų užguiti ir atstumti. Visas Kaunas buvo išpuoštas vėliavomis ir kitais tautiniais atribūtais. Vėlai naktį grįžo į Vilnių, kuris irgi buvo išpuošęs, bet čia buvo daug plakatų anglų kalba. 8 val. Gedimino aikštėje buvo mitingas, kur kalbėjo Antanas Terleckas ir kiti, reikalaujanti

Lietuvai nepriklausomybės. Sveikino įvairių mažumų atstovai, tik rusai nesveikino.

Po jos pranešimo buvo rodoma vaizdajuostė iš tų iškilnių. Žmonių daugybė, visų veidai rimti, tik aiškintojo balsas buvo ne visai ryškus.

Tuo būdu LB Krašto valdyba plačiau atskleidė visuomenei savo atliktus darbus ir pateikė veiklos planus. Mūsų pareiškta įnešti ir savo dalį kas darbu, kas aukomis, kad lietuvių stiprėtų ir kad tauta Tėvynėje pajustų jog ir išseivija remia jų laisvės siekius ir dirba bendram visų labui.

A. P. B.

PABALTIJO APSISPRENDIMAS DISKUTUOJAMAS ŽENEVOJE

Vasario 7 d., Ženevoje, JAV atstovas Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisijos posėdyje išreiškė viltį, kad dabartiniai pasiekimai Sovietų Sąjungoje eventualiai prives prie "tikrai laisvo Pabaltijo tautų apsisprendimo". Joseph Petrone pabrėžė, kad beveik pusę šimtmečio estų, latvių ir lietuvių laisvo apsisprendimo teisė buvo ignoruojama.

Sovietų delegato Felikso Stanevskio atsakymas buvo daug švelnesnis už ankstesniasios sovietinės reakcijos į tokius pareiškimus. Jis painformavo komisiją, kad šiuo metu Pabaltijo respublikose sudaromos naujos konstitucijos, susiejo šį "judėjimą" su "perestroikos dvasia", ir pridūrė, kad lietuvių ir estų kalbos paskelbtos valstybinėmis. Pagyręs Jungtines Tautas už laisvo apsisprendimo teisės "pri-

pažinimą ir puoselėjimą", Stanevskis pareiškė, kad norint visuotinės taikos, reikia priimti pliuralizmą. (Jis pamiršo paminėti, kad Sovietų Sąjungoje ir jos kontroliuojamose šalyse teleidžiamas "socialistinis pliuralizmas".)

Kitaip į laisvo apsisprendimo problemą pažūrėjo Tarptautinė laisvųjų žurnalistų federacija, kurios stebėtojas Ženevoje Narcizas Prielaida tą pačią dieną pareikalavo, kad būtų atšauktas Hitlerio-Stalino paktas tuomi įgalinant lietuvius, latvius ir estus pasinaudoti laisvo apsisprendimo teise. Prielaida pareiškė, kad nors valdžia toleruoja nacionalistinius sąjūdžius Armėnijoje ir Pabaltijo valstybėse, nerusų tautoms toli gražu neleidžiama laisvai apsispręsti.

(Elta)

NEW YORKE

Į New Yorką kovo 26 atvyko būrys jaunų sportininkų iš Lietuvos. Jie dalyvavo futbolo turnyre Houstone, buvo aplankę Chicagos lietuvius ir kovo 27 grįžo atgal į Lietuvą. Sekmadienį surengtas jų sutikimas Kultūros Židinyje. Sportininkų, kurių buvo 23, sutikimą globojo LAK ir LB NY apygarda.

Ignas Miniotas, Klaipėdos "Lietuva" jachtos kapitonas, kuris su kitais dviem kapitonais vadovauja trijų jachtų kelionei iš okupuotos Lietuvos į New Yorką (išplaukia gegužės 1), kelionės reikalais lankėsi JAV. Grįždamas į namus, pakeliui iš Chicagos kovo 22 lankėsi New Yorke ir susitiko su vietiniais lietuviams sportininkais.

Lietuvos vyčių 12 kuopa šį sekmadienį švenčia kuopos 75 metų jubiliejų (1914 - 1989) ir užbaigia organizacijos 75-tą jubiliejų (1913 - 1988). Po padėkos mišii pasirodys Arts Club teatras su lietuviška poezija anglų kalboje, banketas ir veiklių narių pagerbimas. Tuo pat bus atsisveikinta su buvusiu klebonu ir dvasios vadu kun. Vytautu Palubinsku ir priimamas naujasis klebonas kun. dr. Eugenijus Savickis.

Katal. Moterų S-gos 29 kuopa kovo 19 buvo surengusi jaukią priešvėlykinę popietę Apr išikimo parapijos salėje, Brooklyne. Trumpą programą pravedė Alfonsas Samušis. Aldona Kezytė pasakojo savo įspūdžius iš jos gyvenimo ir veiklos Armėnijoje. Klebonas kun. J. Pakalniškis pasakojo apie parapijos veiklą ir pareiškė, kad po parapijos jubiliejinės šventės birželio mėn. jis pasitraukia iš klebono pareigų. Jo vietą užims kun. Vytautas Palubinskas, dabartinis Aušros Vartų parapijos klebonas Manhattane.

BOSTONO ŽINIOS

Akt. H. Kačinsko plokštelė

Akt. Henriko Kačinsko plokštelės leidėjų balandžio 2, sekmadienį, 3 val. popiet rengiamame So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje supažindinime su plokštele pasisakys ne tik akt. Jurgis Blekaitis, bet taip pat ir patys plokštelės leidėjai bei kiti, kurie iš arčiau akt. H. Kačinską pažino.

Balfo veikloje

Brocktone kovo 12 įvyko Balfo 72-tro skyriaus narių metinis susirinkimas, kuriame išklaudyta veiklos apyskaita, išrinkta nauja valdyba ir kontrolės komisija. Per metus skyrius surinko ir šalpos reikalams į centrą pasiuntė 1,675 dol.

Į naują valdybą išrinkti: Juozas Dabrėga, Ona Eikinienė, Stasė Gofensienė, Ignas Leščinskas, Juozas Ramanauskas, Antanas Šeduikis ir Jonas Statkus. Į kontrolės komisiją išrinkti: Stasys Eiva, Stasys Martišauskas ir Petras Viščinis.

Sveikatos sumetimais Jonas Šuopys nesutiko į valdybą. Jam pareikšta padėka už atliktą darbą, vadovaujant skyriui 12 metų.

Kultūrinė popietė

Lietuvių Tautodailės Instituto Bostono skyriaus kovo 12 So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos patalpose surengtoje kultūrinėje popietėje buvo išstatyti Rastonienės ir Manomaitienės kviltų darbai. Apie juos kalbėjo Marija Goštautienė, buvo įrengta margučių paroda, o mėninė programą atliko akt. Nijolė Martinaitytė ir gitaristas Petras Aglinskis, abu iš Chicagos. Po programos vyko įprasta kavutė su užkandžiais. Popietė buvo verta didesnio dėmesio, negu ji iš visuomenės susilaukė.

Sol. B. Povilavičius

Bostono lietuviai menininkai atlieka programas ne tik vietos lietuvių įvairiose renginiuose, bet dažnai kviečiami ir į kitas lietuvių gyvenvietes. Vienas tokių yra Benediktas Povilavičius. Birželio 18 jis vyks į Los Angeles, kur rengiamos tradicinės Lietuvių dienos. Drauge su juo ten programos atlikime dalyvaus sol. Audronė Gaizūnienė, su kuria jis pereitais metais rugsėjo 24 dideliu pasisekimu atliko Laisvės Varpo rudens koncerte įvairių ir įdomių programą.

Kam ir kiek aukota

Vasario 16-tosios minėjimo proga mūsų politiniai veiksniai prašo visuomenę aukų Lietuvos laisvinimui ar kitiems lietuviškiems reikalams. Pagal nusistovėjusią tvarką gautos aukos paskirstomos atsižvelgiant į aukotojo pageidavimą.

Šiomet Vasario 16-osios proga

Jonas Yancharis, ilgametis Perkūno choro dainininkas, mirė kovo 14. Palaidotas kovo 17 Wilkes-Barre, Pa.

Lietuvos vyčių 110 kuopa, Maspeth, N.J., organizuoja septynių dienų kelionę laivu Karibų jūroje. Išvykstama gruodžio 3 iš San Juan, P.R. Nekomama kelionė lėktuvu į San Juan ir atgal. Lankomos šios salos: St. Thomas, St. Maarten, Barbados ir Martinique. Bus keliaujama laivu Festival, kurį administruoja Carnival Cruise Lines bendrovė. Dėl informacijų kreiptis į Elena Matulionytę, 61 - 3656th Ave., Maspeth, N.Y. 11378. Tel. 718 326 - 3398.

Bostone, Brocktone ir Norwoode gauta aukų lietuviškiems reikalams 6,838 dol. Pagal aukotojų valią iš jų teko: Lietuvių Bendruomenei 3,006 dol., Amerikos Lietuvių Tarybai 1,981 dol., Vlikiui-tautos fondui 1,851 dol.

Renginių reikalams

Ne visų mūsų renginių organizatoriai supranta, kad tų renginių reklama ir populiarinimas — tai tų renginių organizatorių reikalas. Kai kam atrodo, kad tai turi padaryti mūsų spauda ir radijo programos savo iniciatyva ir lėšomis. Tai klaida, už kurią pilna atsakomybė tenka renginių organizatoriams, o ne kam nors kitam, kaip kartais stengiamasi įtaigauti. Spauda ir radijas paprastai vieną kartą paskelbia pranešimą apie renginį, kaip žinią, bet jos negali nuolat kartoti, nes tai surišta su išlaidomis. Už įėjimą į renginį imant mokesť ar prašant aukos, reikėtų iš anksto renginio reklamos ir populiarinimo išlaidas įtraukti į tų renginio sąmatą. Mūsų spauda ir radija užtektinai turi savo bėdų. Spaudą ir radiją būtų galima kaltinti tik tuo atveju, jei skelbimai būtų nepriimami.

Lietuvos atstovas per radiją

Nuolat tobulindamas savo laidas, Laisvės Varpas vis daugiau pateikia skubios ir įdomios informacijos iš vietos, viso laisvojo pasaulio lietuvių ir Lietuvos gyvenimo. Paskutiniu metu jis perduoda platų pasisakymą įvairiais reikalais Stasio Lozoraičio Jr., Lietuvos atstovo JAV-bėse ir prie Šv. Sosto Vatikane.

Ta informacija pradėta Lietuvos vyskupų paskyrimu ir Lietuvos bažnytinės provincijos reikalų tvarkymu. Vėliau pereita prie kitų reikalų, kaip Lietuvos atstovybės namo Washingtone remontas, santykiai su šio krašto administracija ir kongresu, ryšiais su lietuvių visuomene ir t.t. Visa medžiaga pateikiama patrauklia pasikalbėjimo forma. Pokalbius parūpino ir praveda Laisvės Varpo bendradarbis Alfonsas Petrutis, buvęs Amerikos Balso lietuvių skyriaus ilgametis vedėjas.

Kaziuko mugė

So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos pirmo ir trečio aukšto salėse kovo 5 Bostono skautų Baltijos ir Žalgirio tuntų surengta Kaziuko mugė sutraukė daug įvairaus amžiaus lankytojų. Pirmo aukšto salėje visi galėjo pasivaisinti įvairiais valgiais, kurias gamina vyresniosios skautės ir skautai, o trečio aukšto salėje vyko iškilminga skautų sueiga ir parodėlės. Jose buvo galima daug ką įsigyti prieinamomis kainomis.

Iškilmingai sueigai vadovavo komendantė Naida Šnipaitė. Sueigoj jaunieji skautai davė įžodžius. Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus pirm. Juozas Rentelis įteikė Baltijos ir Žalgirio tuntams po 250 dol.

Kaziuko mugė atidarė ir kaspiną perkirpo Birutė Banaitienė, Atlanto rajono seserijos vadėivė. visus pasveikinusi, Ji priminė okupuotoje Lietuvoje atsikuriančius skautus, kuriems reikalinga visokeriopa parama.

Mugė užbaigta vaidinimėliu "Katinėlis ir gaidelis". Jį su jausniausiais skautais paruošė Stefa ir Lina Subatienės.

Baltijos tuntui vadovauja tuntininkė Jūratė Aukštikalnienė, o Žalgirio tuntui tuntininkas Vytautas Jurgėla.

Pradėjo 36-sius metus

Laisvės Varpas kovo 12 d. laida pradėjo savo šakotos veiklos 36-sius metus. Priminta, kad sėkminga praeities veikla turėtų būti akstinu ateities užmojams jo vadovybei ir klausytojams.

Pirmas didesnis uždavinys — tinkamas 35-rių metų veiklos minėjimas, kuris ruošiamas gegužės 7 So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje, programai atlikti iškviečiant "Antro kaimo" teatrą iš Chicagos. Tai bus 60-tas Laisvės Varpo kultūrinis renginys.

Didelėms renginio išlaidoms padengti laukiama visų talkos, įsirašant į renginio programos knygtę renginio globėjų, garbės rėmėjų, rėmėjų, talkininku, sveikintoju ar verslo skelbimu.

LB vajus

Juozas Ramanauskas iš Bridgewater įsijungė į JAV LB krašto valdybos vykdomą piniginių vajų padėti kovojančiai Lietuvai, įnešdamas per Laisvės Varpą tam reikalui 100 dol. Vajus vykdomas ir toliau.

Jonas Šuopys iš Brocktono įsijungė 100 dol. įnašu į LB šio krašto valdybos vykdomą piniginių vajų, kurio tikslas — visais galimais būdais padėti tautos kamienui tėvynėje atgauti išplėstas teises ir nepriklausomybę. Iki šiol per Laisvės Varpą aukų gauta ir persiųsta 2,265 dol.

Lietuviški reikalai kaimynystėje

Nashua mieste, New Hampshire valstijoje, maždaug 30 mylių į šiaurę nuo Bostono, yra įsikūrusi negausi lietuvių kolonija. Joje nėra didesnių lietuvių organizacijų, bet ji kasmet nepamiršta paminėti Vasario 16-tąją. Šiomet tai padaryta vasario 26.

Kai 1949 m. naujieji pokariai ateiviai papildė dar prieš 1914 m. karą ten įsikūrusių lietuvių eiles, jie rado stiprią Šv. Kazimiero parapiją su rūpestingiu klebonu kun. Juozu Rupevičiumi. Po 40 metų tas pats klebonas vasario 26 aukojo mišias už Lietuvą, paskyrė rinkliavą bažnyčioje lietuviškiems reikalams, leido naudotis parapijos sale Balfo skyriaus suruoštam minėjimui.

Judrios Grauslių šeimos iniciatyva minėjime pateikta informacija lietuvių ir anglų kalba apie dabartinę padėtį Lietuvoje, tautinių šokių grupė "Berzelis" iš Hartfordo grakščiai atliko programą, o Žilionio fondas padengė minėjimo išlaidas. Bažnyčioje ir salėje surinktos aukos paskirstytos lietuviškiems reikalams.

RENGINIAI

Balandžio 2, sekmadienį, 2 val. popiet Šv. Jurgio bažnyčioje Norwoode, MA, religinės muzikos koncertas, kurio programą atliks styginis kvartetas.

Balandžio 2, sekmadienį, 3 val. popiet akt. Henriko Kačinsko plokštelės sutiktuvės, kurias So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje rengia plokštelės leidėjai. Kalbės akt. Jurgis Blekaitis iš Washington, D.C.

Balandžio 9 Fontbone Academy, 930 Brook Rd., Miltone Vilniaus universiteto folklorinio ansamblio "Ratilio" spektaklis, po kurio So. Bostono Lietuvių piliiečių d-jos patalpose susitikimas su ansambliu.

Balandžio 16 First and Second Church salėje Bostone Baltų d-jos koncertas.

Balandžio 23 Šv. Petro parapijos metinis banketas Lantana restorane, Randolphe.

Balandžio 30 Lietuvos krikšto sukakties memorialinės lentos Šv. Kryžiaus katedroje atidengimas ir pašventinimas.

Gegužės 7, sekmadienį, 3 val. popiet Laisvės Varpo kultūrinis renginys So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje. Programą atliks "Antro kaimo" teatras iš Chicagos.

Gegužės 20 Seksteto koncertas So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje.

TAUTOS FONDO APYSKAITA

Tautos Fondo 1988 metais pajamos buvo 606,264 dol., iš kurių aukos palikimai ir kitos aukotojų nurodytos sumos sudarė 526,637 dol. Praėjusiais metais Vliko veiklai ir aukų sutelkimo reikalams buvo išleista 213,805 dol.

Tautos Fondo finansinis stovis

1988 gruodžio 31:

Tautos Fondo ir Vliko veiklai 460,548 dol.

Laisvės Išdas: Nepriklausomos Lietuvos atstatymui 834,839 dol.

Nekilnojamas turtas ir kiti įsipareigojimai 80,787 dol.

Iš viso 1,376,174 dol. (E.)

A. A. ONA BUDRAITIS

mirė prieš metus — 1988 kovo 23. Mirties metinį proga Šv. Mišios buvo aukojamos kovo 21 Holy Child of Jesus parapijos bažnyčioje. Vėlonė daugelį metų gyveno Richmond Hill rajone. Nuliūdime ilko dukra Elena Ambrose, trys anūkal ir vienas proanūkas. Giminės, pažįstami ir artimieji prašomi pasimelsti už Vėlonę.

